

KUULOVAMMAISET LAPSET MUSIIKIN KULUTTAJINA

Saara Kangas ja Anna Piispa
Opinnäytetyö, kevät 2010
Diakonia-ammattikorkeakoulu,
Diak Länsi, Turku
Viittomakielentulkin koulutusohjelma
Viittomakielentulkki (AMK)

TIIVISTELMÄ

Saara Kangas ja Anna Piispa.

Kuulovammaiset lapset musiikin kuluttajina. Turku, kevät 2010, sivumäärä 80, 6 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Turun toimipaikka. Viittomakielentulkin koulutusohjelma, viittomakielentulkki (AMK)

Työn tavoite oli tutkia kuulovammaisten lasten musiikin kuluttamista ja vertailla sitä kuulevien lasten musiikin kuluttamiseen. Työssä haluttiin selvittää, onko tulkatulle lasten musiikille kysyntää, sekä tutkia, löytyykö kuulevien ja kuulovammaisten lasten musiikin kulutuksesta eroja.

Aineistona käytettiin tekemäämme kyselytutkimusta kuulovammaisten lasten vanhemmille. Sen pohjalta saatiin tuloksia siitä, onko tulkatuille lasten kulttuuri-tapahtumille kysyntää ja millaisia musiikkitottumuksia kuulovammaisilla lapsilla on. Haluttiin myös selvittää vanhempien vaikutusta lastensa musiikkitottumuksiin.

Työn toiminnallisena osana tehtiin tulkkaus 29.8.2009 Helsingin Munkkivuoren kyläjuhlilla. Lastenorkesteri Paukkumaissin kaksi esitystä tulkattiin viitotulle puheelle.

Konserttien jälkeen tehtiin palautekyselyt, joissa kysyttiin konserttiin osallistuneilta heidän mielipiteitään tulkeista ja tulkkauksesta sekä mielenkiinnosta vastaaville musiikkitapahtumille. Saatuja tuloksia voidaan varmasti hyödyntää jatkossakin musiikkiin liittyvien töiden yhteydessä.

Kyselytutkimuksen tuloksista käy ilmi, että kuulovammaiset ovat musiikin kuluttajia kuten kuulevatkin, ja tulkatulle lasten musiikille on kysyntää. Myös vanhempien vaikutus lapsiensa musiikkitottumuksiin näkyy saaduista tuloksista.

Opinnäytetyömme sisältää kirjallisen tutkimusraportin sekä toiminnallisen osuuden ja DVD-tallenteen. DVD:lle on tallennettu tulkkaamamme kaksi Paukkumaissin konserttia. Työssämme meidän täytyi erityisen tarkasti miettiä tekijänoikeusasioita.

Asiasanat: lastenmusiikki, Paukkumaissi, kuulovammaiset, viitottu puhe, musiikkikuluttaja

ABSTRACT

Saara Kangas and Anna Piispa. Hearing Impaired Children as Music Consumers. Turku, Spring 2010, 80p., 6 appendices. Diaconia University of Applied Sciences, Turku Unit Degree Programme in Sign Language Interpreting.

The aim of our thesis was to research hearing-impaired children as music consumers, as well as to compare hearing-impaired children and hearing children as music consumers. We also wanted to find out if there is any demand for interpreted children's music; also to research if we could discover any differences between hearing and hearing-impaired children's music consumption.

We gathered material based on a used inquiry questionnaire that we gave to parents of the hearing-impaired children. From that, we concluded whether or not there is any demand for interpreted children's cultural events and the kind of music habits hearing-impaired children have. We also wanted to investigate does the parents' have an effect on their children's music habits.

The functional part of our thesis was interpreting at the concert of the band called Paukkumaissi. It took place on August 29, 2009 during the Helsinki Munkkivuori Village Festival. We interpreted two performances of Paukkumaissi to signed speech.

Following both concerts we gave feedback questionnaires to participants. In the questionnaire we asked the participants their opinion of the interpreters and interpreting. We also asked if there is any interest in these kinds of music events. In the future, one can make use of our results, if they want to study further something about music.

The results of the inquiry questionnaire revealed, that hearing-impaired children are music consumers as well as hearing children and there is a demand for interpreted children's music. Also, a definite effect of parents on their children's music habits can be seen from our results.

The thesis consists of both a functional and written part. Both of the Paukkumaissi performances was recorded on a DVD, which is an appendix in our thesis. In our work we had to be precisely conscious of copyright.

Keywords: children's music, Paukkumaissi, hearing-impaired, signed speech, music consumer

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TULKKAAMAMME LASTEN KONSERTIN KOHDERYHMÄ.....	7
2.1 Kohderyhmän esittely	7
2.2 Kohderyhmän ja tulkkausmuodon valinta	8
3 LASTEN KONSERTIN VALMISTELTU TULKKAUS	11
3.1 Tulkattavan lastenorkesterin valinta	11
3.1.1 Paukkumaissi.....	11
3.1.2 Yhteydenpito.....	12
3.1.3 Tulkatusta konsertista tiedottaminen.....	12
3.2 Tulkattuun lastenkonserttiin johtanut työprosessi	13
3.2.1 Laulujen jako.....	13
3.2.2 Käännösstrategian valinta ja käännösten työstäminen	14
3.2.3 Harjoittelu ja konserttiin valmistautuminen.....	16
3.3 Tulkattu lastenkonsertti.....	17
3.3.1 Palautekysely tulkatusta konsertista	19
3.3.2 Palautteen analysointi.....	20
4 KYSELYTUTKIMUS VANHEMMILLE	24
4.1 Tutkimusmenetelmät ja kyselyn toteutus.....	24
4.2 Kuulovammaiset lapset musiikin kuluttajina -kyselyn tulokset.....	25
4.2.1 Vanhemman ja lapsen henkilötiedot	25
4.2.2 Musiikki vanhemman elämässä	28
4.2.3 Musiikki lapsen elämässä	29
4.2.4 Musiikinkuluttaminen.....	33
4.2.5 Perhe ja musiikki.....	37
5 KUULEVAT JA KUULOVAMMAISET LAPSET MUSIIKIN KULUTTAJINA	44
5.1 Kuulevien lasten musiikinkulutus.....	44
5.2 Vertailevaa pohdintaa.....	46
6 YHTEENVETO.....	48
LÄHTEET.....	51

LIITTEET

LIITE 1: Tiedote

LIITE 2: Laulujen lyriikat ja glossit

LIITE 3: Valokuvat

LIITE 4: DVD-tallenne

LIITE 5: Palautekysely

LIITE 6: Kuulovammaiset lapset musiikin kuluttajina -kysely

1 JOHDANTO

Viittomakielen tulkille voi tulla vastaan musiikkia monissa eri tilanteissa, vaikka musiikin ei varsinaisesti katsotakaan kuuluvan viittomakielisten kulttuuriin. Musiikki on silti läsnä niin arjessa kuin juhlassa, vaikka sillä ei olekaan samanlaista painoarvoa kuin kuulevien kulttuurissa. (Roslöf & Veitonen 2006, 170–171). Usein kuuleekin sanottavan, ettei musiikilla ole niin suurta merkitystä viittomakielisille kuin sillä on kuuleville. Uskallamme kyseenalaistaa tämän. Siksi halusimmekin tehdä aihetta sivuavaa tutkimusta.

Työmme aiheena on kuulovammaisten lasten musiikin kuluttaminen. Haluamme tarkastella, kuluttavatko kuulovammaiset lapset musiikkia lainkaan ja ovatko he siitä edes kiinnostuneita. Olemme myös kiinnostuneita saamaan tietoa, millaisille tulkatuille lastentapahtumille olisi kysyntää.

Suurella osalla kuulovammaisista lapsista on kuulevat vanhemmat, joille musiikki on arkipäivää. Siksi haluamme kyselytutkimuksemme pohjalta tarkastella myös vanhempien sekä muun perheen ja heidän musiikkitottumustensa vaikutusta kuulovammaiseen lapseen. Lisääkö esimerkiksi vanhempien runsas musiikkikulutus lapsen kiinnostuneisuutta musiikkia kohtaan ja kaipaavatko vanhemmat yhteisiä musiikkikokemuksia kuulovammaisen lapsensa kanssa.

Toiminnallisessa osassa halusimme luoda yhteisen musiikkikokemuksen vanhemman ja lapsen välille. Tämän toteutimme tulkkauksella lastenkonsertin viitotulle puheelle.

Kiinnostuimme aiheesta, sillä lasten musiikkikuluttaminen ja lapsille suunnatut orkesterit ovat nousseet suosioon kuulevien lasten parissa. Vastaavaa ei ole kuulovammaisten parissa vielä tutkittu, joten haluamme selvittää asiaa. Työmme on suunnattu viittomakielen tulkeille ja tulkkiopiskelijoille. Työstämme voivat hyötyä myös musiikintuottajat ja erilaiset kuulovammaisten lasten järjestöt.

2 TULKKAAMAMME LASTEN KONSERTIN KOHDERYHMÄ

Tulkattu lastenkonsertti oli työmme toiminnallisen osan toteutukseen juuri oikea valinta, koska työssämme tutkimme kuulovammaisten lasten musiikin kulutusta. Olimme myös kaikki kiinnostuneita lapsille tulkkauksesta.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä esimerkiksi tapahtuma tehdään aina jollekin tai jonkun käytettäväksi, koska tavoitteena on tiettyjen ihmisten osallistuminen siihen. Yleisiä kohderyhmän määrittämisessä käytettyjä ominaisuuksia ovat esimerkiksi ikä, toiveet ja tavoitteet. (Vilka & Airaksinen 2003, 38–39.) Kohderyhmämme rajattiin muun muassa näiden määritelmien ja kuulontason perusteella.

2.1 Kohderyhmän esittely

Kohderyhmämme ovat kuulovammaiset 0–12-vuotiaat lapset. Työssämme sisällytämme kohderyhmään kuurot, kuuroutuneet, huonokuuloiset sekä sisäkorvaistutteen saaneet lapset. Käytämme läpi työn termiä kuulovammaisen emme kuuro, koska kuulovammaisen termi kattaa henkilöt jonkinasteisesta tai -laatuisesta kuulonalenemasta, lievästä huonokuuloisuudesta täydelliseen kuurouteen (Kuuloliitto ry 2009a, 5).

Kuuroiksi kutsutaan henkilöitä, jotka ovat menettäneet kuulonsa lapsuudessa tai ovat olleet kuuroja syntymästään lähtien. Heidän äidinkieltensä on pääasiassa viittomakieli, jonka he oppivat ensikielenä. Kuuroille kuulokoje ei tuo apua kuulemiseen. (Kuuloliitto ry 2009b, 6.)

Kuuroutuneet ovat henkilöitä, jotka ovat ensin oppineet puhutun kielen ja vasta sen jälkeen menettäneet kuulonsa. Toisin kuin kuurot he eivät yleensä käytä viittomakieltä vaan viittovat suomen kielen sanajärjestyksen mukaisesti. Kuuroutuneiden parissa kirjoitustulkkaukset on yksi käytetyimmistä tulkkausmuodoista.

Useille kuuroutuneista tehdään nykyään sisäkorvaistuteleikkaus. (Kuuloliitto ry 2009b, 6.)

Suomessa syntyneistä vaikeasti kuulovammaisista lapsista noin 80 prosentille leikataan sisäkorvaistute (Kuuloliitto ry 2009a, 6). He käyttävät usein huuliolkua, kirjoitustulkkausta, viitottua puhetta tai viittomakieltä kuulon tukena (Kuuloliitto ry 2009c).

Sisäkorvaistute on tekninen apuväline, joka muuttaa äänen sähköiseen muotoon ja vie sen suoraan kuulohermoon ohittaen toimimattoman sisäkorvan (Viita, Huttunen & Sorri 1998, 60). Laitteessa on ihon alle kallonluuhun kiinnitettävä istute, korvan simpukkaan asetettavat elektrodiset osat sekä ulkoinen osa (Kuuloliitto ry 2009d, 2). Sisäkorvaistute on kuulon apuväline, joka vahvistaa kaikki ympäristön äänet aivan kuin tavallinen kuulokojekin (Laurén 2006, 201). Sisäkorvaistute ei kuitenkaan tee kuulosta normaalia, vaan käyttäjä on vähintäänkin huonokuuloinen (Kuuloliitto ry 2009c).

Huonokuuloisena pidetään henkilöä, jolla on jonkinasteinen kuulonvajausta. Osa huonokuuloisista selviää ilman kuulokojetta, mutta osa tarvitsee sitä. Jos kuulokoje tai muut apuvälineet eivät ole riittäviä kuulon tueksi, käyttää moni kommunikation tukena huulilukua. Huuliluvun lisäksi huonokuuloisten kommunikatiokeinoja ovat kuultu puhe, kirjoitus ja viitottu puhe. (Lauren 2006, 199–201.)

2.2 Kohderyhmän ja tulkkauksenmuodon valinta

Halusimme valita laajan kohderyhmän pystyäksemme tarjoamaan mahdollisimman monelle kuulovammaiselle lapselle kulttuurielämyksen. Koska tulkattuja lasten kulttuuritapahtumia, varsinkin musiikkiin liittyviä, järjestetään hyvin vähän, emme halunneet rajata kohderyhmästäämme ketään pois.

On kuitenkin tärkeää määrittää kohderyhmä tarkasti, koska esimerkiksi tapahtuman sisällön ratkaisee se, millaiselle ryhmälle idea on ajateltu (Vilkkä & Airaksinen 2003, 40).

Määrittelemämme kohderyhmä ratkaisi tulkkaustavan. Valitsimme tulkkausmuodoksi viitotun puheen, johon lisäsimme viittomakielen elementtejä elävöittämään tulketta. Lisäsimme esimerkiksi enemmän kuvailua ja polysynteetisiä viittomia. Päädyimme tähän ratkaisuun, koska kohderyhmästämme monilla yksi kommunikaatiotapa voi olla juuri viitottu puhe tai viittomat. Kuurotkin varmasti tulkkaustamme ymmärsivät, koska liitimme tulkkaukseen viittomakielen elementtejä. Suurin osa kohderyhmästämme siis varmasti ymmärtää viitottua puhetta vähintäänkin riittävästi. Jos olisimme valinneet puhtaasti viittomakielen, olisi se rajannut kohderyhmämme suppeammaksi, jolloin tulkattu musiikkielämys olisi jäänyt suurelta osalta kokematta.

Viitottu puhe on usein huonokuuloisten, kuuroutuneiden ja sisäkorvaistutetta käyttävien kommunikaatiomenetelmä, jonka perustana ovat puhuttu kieli ja sen rakenteet. Kaikkea puhuttua, kuten pikku sanoja, ei kuitenkaan tarvitse viittoa. Viitotussa puheessa hyvin tärkeää on selkeä huulio ja sanojen tarkka artikulointi, koska huonokuuloiset ja kuuroutuneet turvautuvat enemmän huulioon kuin viittomiin. Viitottuun puheeseen voidaan liittää myös viittomakielisiä elementtejä visuaalisen kuvan luomiseksi. (Laurén 2006, 215–217.)

Viittomakielet ovat visuaalisia kieliä, jotka vastaanotetaan näköaistin avulla. Viestintäkanava on siis ei-äänellinen. Viittomakieli perustuu käsien, kasvojen ja vartalon käyttöön viestin tuottamisessa. (Rissanen 1985, 5.) Viittomakielet ovat syntyneet kuurojen yhteisöissä spontaanisti ihmisten kommunikaationtarpeeseen samalla tavalla, kuin puhutut kielet ovat syntyneet kuulevien ihmisten muodostamissa yhteisöissä. Viittomakieli täyttää samat luonnollisen kielen kriteerit kuin puhututkin kielet, ja sillä on äidinkielenasema. (Malm & Östman 2000, 9–17.)

Viitotun puheen kaltainen tulkkaustapa tarjosi suuremmalle ryhmälle mahdollisuuden seurata tulkkausta. Viittomakielen elementtien ottaminen mukaan teki tulkkauksesta myös visuaalisemman kokonaisuuden. Tulkkaus ei kuitenkaan voinut olla liian viittomakielistä, koska jotkut kohderyhmästämme mahdollisesti käyttivät tulkkausta kuulon tukena. Heillä oli siis kaksi aistikanavaa käytössä, visuaalinen sekä auditiivinen.

3 LASTEN KONSERTIN VALMISTELTU TULKKAUS

Tulkkaus voi olla sekä suora että valmisteltu. Valmisteltu tulkkaus on usein lähempänä käännöstä kuin suora tulkkaus, koska siinä tulkki on saanut etukäteen materiaalia tilaisuudesta ja on voinut niiden pohjalta valmistautua tulkkaukseen. Suorakin tulkkaus yleensä sisältää valmistautumista, mutta siinä tulkilla ei ole valmista materiaalia vaan hän tutustuu aiheeseen ja rakentaa tilanteesta oman mentaalisen käsittekartan. (Roslöf & Veitonen 2006, 165.)

Opinnäytetyömme toiminnallisena osana oli valmisteltu tulkkaus, olimme kääntäneet kaikki konsertissa esitettävät laulut etukäteen. Kaikkein emme voineet kuitenkaan valmistautua. Tilaisuus sisälsi myös välijuonnot, jotka tulkkasimme suoraan valmistautumatta. Tulkkaustilanteet voivat myös aina muuttua ja eteen voi tulla mitä vain odottamatonta, joten tulkki ei voi orjallisesti noudattaa tekemiään käännöksiä (Fagerlund-Evangelista & Kluuskeri 2004, 14–15).

3.1 Tulkattavan lastenorkesterin valinta

Tulkattavaa lastenorkesteria valitessamme, etsimme internetistä nykyaikaisia lastenyhtyeitä, jotka myös esiintyvät säännöllisesti. Valintamme kohdistui hyvin nopeasti Paukkumaissiin, koska he yhdistelevät monia musiikkityylejä. Jokaiselle siis luultavasti löytyy omien mieltymysten mukaisia kappaleita. Heidän kappaleensa sekä esiintymisensä ovat iloisia ja reippaita. Kappaleiden hauskat ja tarttuvat sanat saavat jokaisen hyvälle tuulelle.

3.1.1 Paukkumaissi

Paukkumaissi on rootshenkinen rytmiorkesteri lapsille. Sen perustajajäsenet ovat Soul Captain Bandistä tutut Seppo Paarma ja Jori Hulkkonen. Yhteensä yhtyeessä musisoi seitsemän jäsentä. (Emi Music Finland i.a.) Paukkumaissi

yhdistelee lauluissaan eri kulttuurien ja maanosien musiikkiperinteitä (Haapala, Laura 2009, 43). Yhtye julkaisi Emma-palkitun esikoislevynsä, Paukkumaissin, maaliskuussa 2006. Toinen albumi, Popkornitorni, ilmestyi syyskuussa 2008. (Emi Music Finland i.a.)

Paukkumaissi on kiinnitetty EMI Finlandin lastenmusiikkiin erikoistuneelle levymerkillle Ipanapa Recordsille, jonka tavoitteena on tuottaa korkeatasoista lasten musiikkia samalla intohimolla kuin aikuisillekin (Emi Music Finland i.a.).

3.1.2 Yhteydenpito

Keväällä 2009 otimme ensimmäisen kerran yhteyttä Emi Music Finlandin kotimaisten artistien tiedotuspäällikköön, joka ohjasi meidät Live Nationin keikkamyynnin luo. Heidän mielenkiintonsa heräsi tulkattua konserttia kohtaan, mutta yhteydenpito katkesi meistä riippumattomista syistä.

Kesällä 2009 yhteydenpito jatkui Live Nationin tuotantoassistentin kanssa, mikä jälkeen asiat lähtivät liikkeelle. Saimme tuolloin myös yhtyeen toisen perustajajäsenen, Jori Hulkkosen, yhteystiedot. Hänen kanssaan sovimme tapaamisen heinäkuun lopulle, ennen varsinaista tulkattua konserttia.

Tämän jälkeen pidimme yhteyttä Jori Hulkkosen kanssa. Hänen kanssaan olimme yhteydessä sähköpostitse kaikissa konserttia ja tulkkausta koskevissa asioissa.

3.1.3 Tulkatusta konsertista tiedottaminen

Oppilaitoksemme tiedottaja Niina Hytönen järjesti mainontaa Diakoniammattikorkeakoulun Turun toimipaikan ja Munkkivuoren ostoskeskuksen kotisivuille sekä Helsingin Sanomiin.

Hoidimme mainontaa myös itse lähettämällä mainosta (LIITE: 1 Tiedote) sähköpostitse muun muassa Etelä-Suomen kuurojenyhdistyksille, kuurojen kouluille, Uudenmaan sekä Turun alueen tulkeille, Kuulovammaisten lasten vanhempien liitto ry:hyn ja LapCI ry:hyn.

3.2 Tulkattuun lastenkonserttiin johtanut työprosessi

Työprosessi kohti tulkattua lastenkonserttia oli monipuolinen. Prosessi alkoi keväällä yhteydenpidolla yhtyeen edustajien kanssa ja mainonnalla. Ennen kuin tulkattu konsertti oli mahdollista toteuttaa, sisälsi työprosessi runsaasti valmistautumista. Jaoimme laulut, valitsimme käänösstrategian ja aloitimme käännösten työstämisen sekä harjoittelun.

Toiminnallisen osan suunnittelussa ja toteutuksessa kuului ryhmäämme kolme tulkkiopiskelijaa. Kirjallisen työn alkuvaiheessa Vivian Westerinen jättäytyi työstä pois opiskelupaikan vaihdoksen vuoksi.

3.2.1 Laulujen jako

Saimme kesällä tiedon Munkkivuoren ostoskeskuksen kyläjuhlassa esitettävistä kappaleista. Niistä osa löytyi yhtyeen ensimmäiseltä levyltä ja osa jälkimmäiseltä. Esitettäviä kappaleita oli sopivasti yhdeksän, joten jokainen otti vastuulleen kääntää niistä kolme. Laulujen käännökset olemme glossanneet Juha Paunun (1987) viittomakielen merkintäsystemiä mukaillen. Pääsääntöisesti noudatimme Paunun luomaa merkintäsystemiä, mutta liitimme muutamia lisäselvennyksiä helpottamaan glossien ymmärtämistä.

Laulujen jaossa ei ollut ongelmia, sillä jaoimme kappaleet levyjen mukaan. Yhdelle meistä tuli kappaleita vain uudelta levyltä ja kahdelle vanhalta. Koska oli kesäaika ja kaikki viettivät aikaansa myös kotipaikkakunnillaan, emme

kokoontuneet yhteen sopimaan laulujen jaosta, vaan hoidimme sen puhelimitse ja sähköpostein.

Päätimme, että kappaleiden luonteen vuoksi lavalla olisi hyvä olla aina kaksi tulkkiä. Kahden tulkin avulla pystyimme erottelemaan kertosaäkeet, solistin vaihdot sekä elävöittämään tulketta. Esimerkiksi Ei nukuta -kappaleessa oli kahden tulkin voimin helppo toteuttaa solistien vuoropuhelu tunnetusta Mitä tehtäis sika pestäis -sanaleikistä (LIITE 2: Laulujen lyriikat ja glossit). Pyrimme jakamaan tulkkausparit niin, että kullakin parilla olisi mahdollisimman paljon yhteistä harjoitusaikaa.

Muutama päivä ennen konserttia soittolistaan lisättiin vielä kaksi kappaletta, Perhonen ja Maatila. Perhosessa oli vain yksi solisti, kun taas Maatila-kappaleessa useampi laulaja. Tässä vaiheessa emme voineet kaikki enää tавata yhdessä, joten päätimme, että kappaleeseen Perhonen riittää yksi tulkki. He, joiden aikataulut sopivat parhaiten yhteen, tulkkasivat Maatila-kappaleen.

3.2.2 Käännösstrategian valinta ja käännösten työstäminen

Musiikkia käännettäessä hyvä lähtökohta on esimerkiksi käännöksen tarkoitusta korostava tai kohdetekstilähtöinen teoria. Musiikin tulkkauksessa tavoitellaan lähtötekstin ja kohdetekstin vastaanottajien tunnereaktioiden samanlaisuutta eli pyritään dynaamiseen ekvivalenssiin. (Roslöf & Veitonen 2006, 170–171).

Tavoitteenamme olikin rakentaa ymmärrettävä ja visuaalisesti miellyttävä kokonaisuus, joka välittää vastaavat kokemukset ja reaktiot kuulovammaisille lapsille kuin musiikki välittää kuuleville. Käytimme käännöksissämme siis dynaamista ekvivalenssia.

Dynaamisessa ekvivalenssissa tavoite on, että käännöksen kautta sekä lähdekielisen että kohdekielisen yleisön reaktiot olisivat samat. Ideaalia olisi, jos vastaanottaja kokisi käännöksen omakseen eikä käännettyksi tekstiksi. Kääntäjän

täytyy siis pystyä kääntämään lähdekielinen sanoma kohdekielelle tarkasti ja luontevasti ottamalla huomioon myös itse kohdekulttuurin edustajat. Pyrkimys reaktioiden täydelliseen vastaavuuteen on erilaisten kulttuuritaustojen takia käytännössä mahdoton saavuttaa. (Ingo 1990, 261–264).

Käännösprosessimme alkaessa käännyimme opinnäytetyömme toisen ohjaajan, viittomakielen tulkki Marja Forsénin puoleen. Häneltä saimme vinkkejä käännöstyöhön sekä lastenkonsertin tulkkauksen toteutukseen. Saimme myös viitottuun puheeseen liittyviä ohjeita, koska olimme opiskelleet sitä vasta vähän.

Lapsille tulkatessa tulee erityisesti huomioida lapsen käyttämä kieli ja rekisteri. Eläytymiskyky ja tilanteisiin heittäytymisen taito ovat myös olennainen osa lapsille tulkkaukselta ja auttavat saamaan lapsen huomion. (Mikkonen 2002, 236–237.)

Mietimme Forsénin kanssa, kuinka saisimme tulkkauksestamme lapsille helposti ymmärrettävää, sopivaa ja eloisaa. Tulimme siihen tulokseen, että on turhaa viittoa jokaista sanaa, sillä sitä olisi vaikea seurata ja esimerkiksi viittomien soveltaminen musiikin rytmiin olisi hankalaa. Päädyimme yhdistämään viitottua puhetta ja viittomakielen elementtejä, mikä mahdollisti kuulovammaisille lapsille mielenkiintoisen elämyksen. Esimerkiksi Ei nukuta -kappaleessa lauletaan ”– – kunnes menee nappiin ja sä voit laittaa sen napin sun takkiin”. Forsénin ehdotus oli viittoa ONNISTUA ja jatkaa samalla käsimuodolla suoraan viittomaan NAPPI, jolloin sanoman kannalta turhat pikku sanat jäivät viittomatta. (LIITE 2: Laulujen lyriikat ja glossit.)

Forsénilta saamiemme vinkkien pohjalta työstimme kappaleiden käännökset kullekin tulkkiparille toimiviksi. Esimerkiksi kappaleessa Merirosvolaulu, jossa on useampi laulaja, pystyimme hyödyntämään hyvin sen, että yksi tulkeista oli vasenkätinen. Erityisesti kohdissa ”– – kulta-aarre ryöstetään – – palmun alle kätetään – –” onnistuimme tuomaan tällä erikätisyydellä visuaalista ilmettä. Viittomat RYÖSTÄÄ ja KÄTKEÄ viitoimme neutraalitulossa yhtä aikaa samaan

kohtaan, jolloin tulkkeesta käy ilmi, että merirosvoja on useampi ja aarteita yksi. (LIITE 2: Laulujen lyriikat ja glossit.)

Kävimme kesällä, ennen tulkattuja esityksiä, katsomassa yhden Paukkumaissin esiintymisen, jossa näimme heidän laululeikkinsä. Oli tärkeää, että näimme, kuinka heidän leikkinsä menee, jotta tulkkauksemme ei olisi ristiriidassa niiden kanssa. Kultakalat-kappaleessa kopioimme leikin suoraan esiintyjiltä tulkkaukseemme. Päädyimme tähän siksi, että leikin aikana hoettava ”hop hop dämpä dämpä hop hop hui” ei varsinaisesti tarkoita mitään, eikä sanoille ole viittomia. Emme nähneet relevantiksi keksiä omia ilmaisutapoja näille sanoille, koska esiintyjillä oli leikki valmiina. Myös Popkornitorni-kappaleessa leikittiin, mutta siinä päädyimme tulkkaamaan hieman leikkiä mukaillen, jotta saimme tulkkeesta kielellisesti kohderyhmälle sopivamman (LIITE 2: Laulujen lyriikat ja glossit).

Konsertissa oli tärkeää huomioida myös musiikin ja tulkkeen samanaikaisuus. Viivettä ei juuri voinut olla, jotta tulkkaus eteni samaan tahtiin kuin musiikki. Näin kuulovammaiset lapset pystyivät samanaikaisesti hyödyntämään kuuloaan, tulkkausta, tuntemaan musiikin värähtelyt sekä katsomaan, mitä lavalla tapahtuu. Kun tulkkaus oli musiikin kanssa samanaikainen, pystyimme sovittamaan laululeikkien tulkkauksen ajallisesti täysin yhteneväiseksi itse esiintyjien leikin kanssa. Näin kuulovammaiset pystyivät leikkimään kuulevien kanssa samaan aikaan eikä heidän leikkinsä tullut viiveellä tulkkauksen vuoksi. (LIITE 3: Valokuvat, Kuvat 2 ja 3.) Näin kuulovammaiset saivat esityksestä kokonaisvaltaisen musiikkielämyksen.

3.2.3 Harjoittelu ja konserttiin valmistautuminen

Aloitimme konserttiin valmistautumisen jo hyvissä ajoin kesällä. Kävimme siis katsomassa Paukkumaissin konsertin, josta saimme käsityksen heidän lavaesiintymisestään ja heidän vuorovaikutuksesta lapsiyleisön kanssa esityksen aikana. Etukäteen konsertissa käyminen oli hyvä ratkaisu myös parhaillaan alkamassa olevan käännöstyömme kannalta. Kun näimme Paukkumaissin ohjel-

mistoon kuuluvat kappaleet, jotka sisälsivät leikin, saimme hyviä ideoita käännösratkaisuihimme. Konsertin näkeminen vahvisti tekemämme päätöksen, että paritulkkaus on järkevä ratkaisu. Osa kappaleista oli niin levyllä kuin konsertissa sellaisia, että ne vaativat mielestämme visuaalisen ilmeen sekä vuorovaikutuksen luomiseksi kaksi tulkkiä.

Koska lavalla oli lähes aina tulkkipari, oli suunnitelmissamme harjoitella yhdessä. Se ei täysin toteutunut eriävien aikataulujen vuoksi, siksi harjoittelu jäi jokaisen omalle vastuulle. Jokainen siis harjoitteli tahollaan, ja kokoonnuimme yhteen mahdollisuuksien mukaan, jolloin saimme sovitettua viittomisemme samanaikaiseksi ja mietittyä välisoittoihin liikkeitä. Yksi tulkkiparikokoonpano ei kuitenkaan onnistunut sovittamaan aikataulujaan yhteen kesän aikana, joten heidän yhteinen harjoittelunsa jäi konserttia edeltäneeseen päivään. Se ei kuitenkaan näkynyt tulkkauksessa lainkaan, koska jokainen oli itsenäisesti opetellut kappaleensa hyvin. Edeltävä päivä jäi siis käytettäväksi tulkkauksen hiomiseen, kuten ilmeiden ja eleiden korostamiseen sekä tulkkien vuorovaikutuksen harjoitteluun.

Varasimme edeltäväksi päiväksi aikaa myös käytännön järjestelyille. Tulostimme palautekyselylomakkeita sekä haimme kuvausvälineet. Valmistelimme myös palautepistettä, mistä konserttien jälkeen jaoimme palautekyselylomakkeita. Palautepisteeseen oli myös mahdollista tuoda kyselylomake vastaamisen jälkeen.

3.3 Tulkattu lastenkonsertti

Tulkkasimme 29.8.2009 Helsingin Munkkivuorella lastenorkesteri Paukku-
maissin kaksi esitystä. Tilaisuus liittyi ostoskeskuksen järjestämään kyläjuhlaan. Tulkattut konsertit taltioitiin DVD:lle (LIITE 4: DVD-tallenne). Päädyimme toteuttamaan tulkkauksen Munkkivuoren kyläjuhlassa, koska ajankohta oli sopiva sekä sijainti keskeinen. Kyläjuhlat olivat sopiva paikka tulkkaukselle myös niiden maksuttomuuden vuoksi. Näin mahdollisimman moni pääsi osallistumaan.

Olimme paikalla jo aamusta, jolloin yhtye toi soittimensa ja äänentoistolaitteensa lavalle. Katsoimme mielestämme tulkeille sopivimman paikan ja keskustelimme siitä yhtyeen kanssa. Sijoittauduimme yleisöstä katsoen lavan eteen vasemmalle. Päädyimme tulkkamaan maantasalla lavan ahtauden vuoksi. Yksiy syy oli myös se, että siten asiakkaamme pystyivät samalla silmäyksellä näkemään sekä tulkit että hieman tulkkeja korkeammalla olevat esiintyjät. (LIITE 3: Valokuvat, Kuva 5.)

Aluksi epäilimme hieman paikkaamme, koska seisoimme aivan äänentoistolaitteiden vieressä. Soundcheckin aikana paikkamme osoittautui kuitenkin hyväksi. Kuulimme hyvin eivätkä äänet silti kuuluneet liian kovalla. Kuulimme sekä laulun että väljuonnot selvästi musiikin yli. Olimme myös sopivan etäisyyden päässä asiakkaistamme, ja kokonaisuudessaan tulkkien paikka oli toimiva. Ainoa huono puoli paikassa oli se, että lapset tahtoivat katsella Paukkumaissia aivan lavan reunassa, jolloin jouduimme ajoittain varomaan, ettemme tulkatessamme osuneet lapsiin.

Kun paikka oli päätetty ja kamera asetettu taltiointia varten sekä muut käytännön asiat hoidettu, käytimme aikamme viime hetken harjoitteluun. Mietimme myös tarkkaan, miten hoidamme tulkin vaihdot ja mihin vapaana oleva tulkki asetuu, jotta voi parhaansa mukaan tukea aktiivivuorossa olevia.

Molemmat esitykset sujuivat erittäin hyvin. Tulkkasimme sekä laulut että väljuonnot. Väljuonnot tulkattiin viitotulle puheelle. Ensimmäisessä esityksessä näkyi tulkkien jännitys, muun muassa hieman jäykkänä olemuksena ja epävarmuutena. Suurempia virheitä ei tulkkauksessa kuitenkaan missään vaiheessa ollut. Nautimme kokemuksesta valtavasti ja orkesteri sekä yleisö olivat tyytyväisiä.

Kummankin esityksen jälkeen teimme palautekyselyn (LIITE 5: Palautekysely). Olimme tehneet palautepisteen, josta jalkauduimme jakamaan kyselylomakkeita yleisölle heti esityksen jälkeen. Vastanneiden kesken arvoimme kaksi Paukkumaissin cd-levyä, jotka he itse lahjoittivat.

3.3.1 Palautekysely tulkatusta konsertista

Palautekysely toteutettiin 29.8.2009 Helsingin Munkkivuoressa Paukkumaissin konserttien jälkeen. Tavoitteenamme oli selvittää, millaisille tulkatuille lastentapahtumille on tarvetta vai onko tarvetta ylipäättään ollenkaan.

Palautekyselyn suoritimme kontrolloituna kyselynä. Kontrolloituja kyselyjä on kahden tyyppisiä, informoituja sekä henkilökohtaisesti tarkistettuja. Kyselyn muoto oli informoitu kysely, mikä tarkoittaa, että tutkija jakaa lomakkeet itse ja samalla selostaa kyselyä. (Hirsjärvi 2009b, 196–197.) Esitysten jälkeen jaoimme henkilökohtaisesti palautelomakkeita konsertteja seuranneille, he täyttivät sen omalla ajallaan ja palauttivat sovittuun paikkaan.

Palautekyselyssämme oli yhteensä kahdeksan kysymystä. Aluksi kysyimme henkilötietoja. Palautekyselyyn vastasi yhteensä 22 henkilöä. Heistä naisia oli 14 ja miehiä 7. Yksi vastaaja ei ollut merkinnyt sukupuoltaan. Vastaajista 20 oli kuulevia ja vain kaksi kuuroja. Vastaajista kukaan ei ollut huonokuuloinen tai sisäkorvaistutetta käyttävä. Kuulevien keski-ikä oli 36 vuotta. Vastaajissa oli kaksi alle 10-vuotiasta lasta. Kuuroista mies oli nuori ja nainen keski-ikäinen.

Henkilötietojen jälkeen kysyimme, kenen kanssa vastaaja oli konsertissa ja oli ko seuralainen kuuleva, huonokuuloinen, kuuro vai implantoitu. Kysyimme myös käyttävätkö he yhdessä viittomia, viitottua puhetta, viittomakieltä vai jotain muuta. Kuuroista toinen oli tullut tapahtumaan yksin, joten hän ei ollut vastannut seuralaisen kuulontasoa sekä käytettyä kieltä koskeviin kysymyksiin. Toinen kuuroista ei ollut vastannut kenen kanssa on paikalla, mutta kertoi heidän käytävän viitottua puhetta sekä viittomakieltä. Kuulevista suurin osa oli tullut tapahtumaan perheensä tai lastensa kanssa. Vastaajista yksi oli tullut yksin, ja kaksi henkilöä ei vastannut kysymykseen, mutta kertoi seuransa olevan kuulevia.

Kysymyksessä viisi kysyimme, osallistuttaisiinko tulkattuihin tapahtumiin, jos niitä olisi enemmän. Kuuroista vastaajista molemmat osallistuisivat. He toivoivat

tulkkausta kaikkiin mahdollisiin mielenkiintoisiin tapahtumiin, kuten messuille, konsertteihin ja kilpailutapahtumiin.

Kuulevista vastaajista viisi osallistuisi tulkattuihin tapahtumiin, jos niitä olisi enemmän. Seitsemän puolestaan ei osallistuisi ja kahdeksan ei ollut vastannut kysymykseen. Kuulevista yhdeksän oli vastannut kysymykseen seitsemän, jossa kysyttiin, millaisille tulkatuille tapahtumille olisi tarvetta ja miksi. Heidän mielestään tarvetta olisi varmasti kaikenlaisille tapahtumille, kuten musiikkiesityksille, kulttuuri- ja lastentapahtumille. Kolme vastaajista oli sitä mieltä, että kuuroille tulisi tulkkauksella tarjota samat mahdollisuudet kuin kuuleville.

Viimeiseksi kysyimme mielipidettä tulkkauksesta ja tulkeista. Molemmat kuuroista olivat pitäneet tulkkauksesta ja kehuivat tulkkeja. Positiivista palautetta tulkeille tuli muun muassa ilmeistä ja iloisesta olemuksesta sekä sujuvasta yhteistyöstä. Positiivista oli vastaajien mukaan myös se, että tulkit eivät olleet jäykkiä ja nauttivat itsekin tulkkauksesta.

Kuulevien vastauksista näkyi, että suurin osa heistäkin piti tulkkauksesta. Vastaajien mielestä tulkkkaus oli iloista ja sulautui kokonaisuuteen. Osan mielestä tulkkkaus oli kuin tanssia tai pantomiimia. Kaksi vastaajista toi esille, että tulkkauksen järjestäminen kuulovammaisille on tärkeää. Yksi vastaajista sanoi tulkkauksen olleen mukaansatempaavaa. Eräs toinenkin vastaaja kirjoitti vastauksessaan samoin ja kertoi muutaman viittoman tarttuneen mukaan. Vastauksien mukaan tulkkkaus oli sujuvaa ja eläytyminen hyvää. Yksi vastaajista sanoi, että välisoitotkin oli mukavasti täytetty liikkeillä. Eräs vastaajista puuttui viittomaratkaisuihin, hänen mielestään osa niistä olisi voitu toteuttaa toimivammin.

3.3.2 Palautteen analysointi

Palautekyselyn analysoinnissa pohdimme saamiamme vastauksia sekä niiden syitä. Valtaosa kyselyyn vastanneista oli kuulevia viittomakielentaidottomia, mikä on huomioitava analysoinnissa.

Molemmat kuurot vastaajat olisivat kiinnostuneita osallistumaan tulkattuihin tapahtumiin, jos niitä tarjottaisiin enemmän. Heidän intoonsa osallistua vaikuttaa varmasti kiinnostus kulttuuria kohtaan. Toinen kuuroista vastaajista toi esiin näkökulman tasa-arvoisuudesta suhteessa kuuleviin. Hän kertoi myös, että tulkattujen tapahtumien myötä tulisi viittomakieli esille kuulevien parissa. Näin tietoisuus kuulovammaisista, viittomakielisistä ja heidän kulttuuristaan leviäisi enemmän kuulevien pariin.

Kuulevien innokkuus tulkattuja tapahtumia kohtaan oli yllättävää, mutta täytyy kuitenkin muistaa, että he katsovat asiaa erilaisesta näkökulmasta kuin kuulovammaiset. Kuulevat saattavat ajatella, että tapahtumissa oleva tulkkaus on mukava uusi kokemus, vaikka eivät tulketta ymmärtäisikään. He voivat myös ajatella, että tulkkaus tuo mukavan visuaalisen lisän ja erilaisen mausteen itse tapahtumaan. Alla muutama kuulevien antama kommentti tulkkauksesta ja tulkeista:

Erinomainen juttu! Tulkkaus oli hieno lisä Paukkumaissin esitykseen myös kuuleville – kuin jonkinlaista pantomiimia tai tanssia. Kiitos!

Tulkit olivat erinomaisia, kävivät tulkkauksen ohella tanssityöistä. Kiva kun olivat mukana!

Tulkkaus näytti ihanalta tanssilta. Taide-elämys!

Kommenteista voi päätellä, että kuulevilla ei ole samanlaista tietämystä tulkkauksesta ja sen tarpeellisuudesta kuin kuulovammaisilla. Kuuleville tulkkaus ei ole varsinaisesti tärkeää, koska he tulevat joka tapauksessa paikalle katsomaan tapahtuman esiintyjää, välittämättä, onko paikalla tulkki vai ei. Heille tulkkaus on hauska lisä ja sulautuu mukavasti tapahtumaan. Ehkä näistä syistä tähän kysymykseen jätti kahdeksan kuulevaa vastaamatta. Voi myös olla, että osa kuulevista koki tulkkauksen häiritseväenä, eikä siksi vastannut. Luultavin syy on silti se, ettei tulkkauksella ole kuuleville merkitystä.

Kuulovammaisille tulkkaus on välttämätöntä, jotta he saavat samat tiedot ja samanlaiset kokemukset tapahtumasta kuin kuulevatkin. Heillä on yleensä etukäteen tieto tulkkauksesta, mikä varmasti lisää halua osallistua tapahtumaan tai

ylipäättään mahdollistaa sen. Kuulovammaisten ja kuulevien halua osallistua tulkattuihin tapahtumiin ei siis voi aukottomasti verrata keskenään, koska heidän tarpeensa ovat hyvin erilaiset.

Sekä Palautekyselyssä että Kuulovammaiset lapset musiikinkuluttajina -kyselyssä, mitä käsittelemme myöhemmin luvussa 4.2, käy ilmi, että hyvin monenlaisille tulkatuille tapahtumille olisi tarvetta. Tarvetta olisi esimerkiksi lastenteatterille, konserteille tai erilaisille musiikkitapahtumille. Kyselyihin vastaajista suurin osa oli kuulevia. Kuulovammaiset lapset musiikinkuluttajina -kyselyssä vastaajat olivat kuulovammaisten lasten vanhempia, joten heidän käsityksensä tarpeesta on erilainen ja tarkempi kuin palautekyselyyn vastanneilla kuulevilla, joilla ei ole omakohtaista tietoa. Vastaajien omat mielenkiinnon kohteet ja heille tärkeät tapahtumat vaikuttavat todennäköisesti siihen, missä tapahtumissa he haluaisivat tulkkausta nähdä.

Sekä kuulovammaiset että kuulevat vastaajat olivat samaa mieltä siitä, että kulttuuritulkkauksia pitäisi järjestää selvästi enemmän. Arvelemme, että kuulovammaiset haluaisivat, että järjestäjä olisi valmiiksi hoitanut tulkkauksen erilaisiin tapahtumiin, ettei heidän itse tarvitsisi tilata tulkkia. He myös varmasti toivoisivat, että tulevaisuudessa esteettömyys huomioitaisiin sillä tavalla, että monissa eri tapahtumissa tulkkauksen järjestäminen olisi itsestäänselvyys, ja tapahtuma olisi helposti kaikkien kuulovammaisten saavutettavissa. Esteettömyydellä tarkoitetaan, että jokainen henkilö voi yhdenvertaisesti ominaisuuksistaan riippumatta toimia muiden ihmisten kanssa (Esteetön opiskelu i.a.). Muutama kuulevista oli myös ottanut vastauksissaan esille esteettömyyden ja muiden huomioiden. He ehkä näkivät ensimmäistä kertaa tulkkeja tulkkaamassa musiikkia kuulovammaisille ja ymmärsivät, että jokaisella tulisi olla mahdollisuus osallistua erilaisiin kulttuuritapahtumiin.

Konserttia oli seuraamassa myös kaksi viittomakielentaitoista kuulevaa henkilöä. Saimme heiltä vastauksia ja mielipiteitä palautekyselyyn. Toinen vastaajista kiinnitti huomiota viittomaratkaisuihin. Jotkut ratkaisut olisi hänen mielestään voinut toteuttaa toimivamminkin. Hän lisäsi vielä, että tulkkaus oli sujuvaa ja

ilmeet toimivia. Lapsille tulkkauksessa onkin suotavaa käyttää paljon ilmeitä ja elehdintää luomaan viittomisesta lapsille kiinnostavaa ja selkeää. Toinen viittomakielentaitoinen henkilö piti erityisesti lauluihin eläytymisestä ja siitä, että välisoitot oli täytetty liikkeellä.

Reippaaseen eläytymiseemme ja ilmeiden rohkeaan käyttöön vaikutti varmasti suuresti konsertin mukaansatempaava tunnelma, joka sai myös jännityksemme haihtumaan. Näimme lasten ja heidän vanhempiansa nauttivan konsertista sekä myös viittovan hieman mukana, mikä sai meidätkin nauttimaan tilanteesta ja tulkkauksesta entistä enemmän.

Kuurot ja kuulevat pitivät molemmat tulkkauksen ilmeikkyydestä ja tulkkien eläytymisestä. Tulkkauksen myötä kuulevat saivat yhtyeen kuuntelun lisäksi visuaalisen kokemuksen. Osa kuulevista kiinnitti huomiota heille uuteen visuaaliseen elementtiin ja poimi muutamia viittomia tulkkauksestamme. Huomasimme laulujen tulkkauksen aikana joidenkin lasten ja aikuisten viittovan mukana, esimerkiksi Saunatonnttu-kappaleessa kertosaettä ”– – kuuma, kuuma, kuuma, hiki, hiki, hiki – –” (LIITE 2: Laulujen lyriikat ja glossit).

Yhtyeen jäsenet kertoivat huomanneensa, että Merirosvolaulussa yleisö ei koptoinut heiltä tapaa liehuttaa merirosvolippua, vaan meiltä tulkeilta. Viitoimme liehuvan lipun käyttämällä molempia käsiä siten, että passiivinen käsi tuki aktiivista kättä. Aivan kuin passiivinen käsi olisi ollut laivan kansi, jolla lippu liehuu. Yhtyeen jäsenet viittoivat sen heiluttamalla vain yhtä kättä niin kuin lippu liehuisi. Emme etukäteen tiedneet lippujemme liehuvan eri tavalla, koska kappaletta ei esitetty esityksessä, jonka aikaisemmin kesällä kävimme katsomassa. Toisaalta eritavalla liehuvat liput eivät olleet kokonaisuuden kannalta merkityksellinen asia. Jos olisimme tiedneet heidän tavastaan etukäteen, olisimme toki viittoneet samoin.

4 KYSELYTUTKIMUS VANHEMMILLE

Palautekyselyn lisäksi teimme kyselytutkimuksen kuulovammaisten lasten vanhemmille. Se toteutettiin Webropol-kyselyinä, johon oli mahdollisuus vastata 17.12.2009–31.1.2010. Tavoitteena oli saada tietoa musiikin merkityksestä kuulovammaisten lasten perheissä ja heidän kiinnostuksesta musiikkitapahtumia kohtaan. Halusimme myös selvittää, kuinka vanhempien tai muun perheen musiikitottumukset heijastuvat lapseen. Kyselylomakkeet ovat liitteinä 5 ja 6. (LIITE 5: Palautekysely; LIITE 6: Kuulovammaiset lapset musiikin kuluttajina -kysely.)

4.1 Tutkimusmenetelmät ja kyselyn toteutus

Tutkimuksemme oli sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista. Ne ovat toisiaan täydentävät suuntauksia, mikä ilmeni työssämme numeroiden ja merkityksien vastavuoroisesta riippuvuudesta toisiinsa. Esimerkiksi numerot perustuvat merkityksiä sisältävään tietoon. Kyselymme alussa tutkimuksemme keskittyi lähinnä määriin eli oli kvantitatiivista (Hirsjärvi 2009a, 135–137.) Avokysymykset ovat kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta. Lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen ja pyrkimyksenä on löytää sekä paljastaa tosiasioita (Hirsjärvi 2009a, 161). Palautekyselyssä menetelmämme olivat samat.

Tutkimuksemme tarkoitus oli niin kartoittava kuin selittäväkin. Kun tarkoitus on kartoittaa, etsitään uusia näkökulmia ja ilmiöitä sekä selvitetään vähän tunnettuja ilmiöitä. Tarkoitus on myös kehittää hypoteeseja. (Hirsjärvi 2009a, 138.)

Kuulovammaiset lapset musiikinkuluttajina -kysely on siis pääasiassa kartoittavaa. Kartoitimme kuulovammaisten lasten musiikinkulutustilannetta ja tutkimustulosten pohjalta loimme hypoteesin. Toisaalta kysymyksissä, jotka koskevat vanhempien vaikutusta lasten musiikin kuluttamiseen, tarkoitus on osittain selit-

tävä. Etsimme selitystä hypoteesillemme, että vanhempien musiikkitottumuksilla on vaikutusta myös lapseen.

Kuulovammaiset lapset musiikinkuluttajina -kyselymme oli strukturoitu lomakekysely. Strukturoidussa lomakekyselyssä kysytään kaikilta vastaajilta samat kysymykset samassa järjestyksessä (Vilkkä & Airaksinen 2003, 63). Kysely toteutettiin Webropol-kyselynä. Lähetimme linkkiä Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto ry:n (KLVL) paikallisyhdistysten kautta. Kyselyä lähetettiin ympäri Suomen kohderyhmälle. Kyselyn kohderyhmään kuuluivat kuulovammaisten lasten vanhemmat kuulon tasosta riippumatta.

4.2 Kuulovammaiset lapset musiikin kuluttajina -kyselyn tulokset

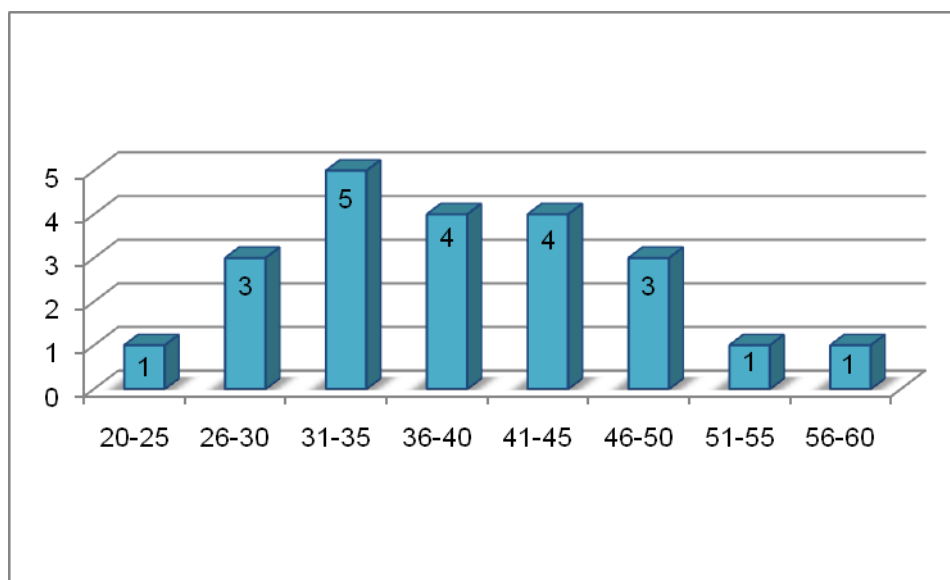
Kyselymme vastaukset eivät ole täysin yksiselitteisiä johtuen muun muassa kysymysten asettelusta ja mahdollisuudesta, että vastaajat ovat käsittäneet väärin. Kyselytutkimusten haittoina pidetäänkin juuri sitä, ettei ole selvää, miten onnistuneita vastausvaihtoehdot ovat vastaajan näkökulmasta. Ei ole myöskään mahdollista varmistaa, että vastaajat ovat vastanneet kyselyyn rehellisesti ja huolellisesti. (Hirsjärvi 2009b, 195.) Tutkimuksemme tulokset ovat vain suuntaa antavia, koska otantamme ei ollut niin laaja. Saimme vastauksia yhteensä 22.

4.2.1 Vanhemman ja lapsen henkilötiedot

Ensimmäisessä kysymyksessä selvitimme montako äitiä ja isää kyselyyn vastasi. Kyselyyn vastasi 19 äitiä ja kaksi isää. Yksi vastaaja jätti vastaamatta kysymykseen. Vanhemmista useimmat (16) asuivat taajamassa ja kuusi haja-asutusalueella.

Kyselyssä vastaajien ikähaarukaksi oli merkitty alle 20:sta yli 60:een vuotiaat vanhemmat. Vastaajista kukaan ei ollut alle 20- eikä yli 60-vuotias. Ikäryhmiin 20–25-, 51–55- ja 56–60-vuotiaat, kuului jokaiseen yksi vastaaja. Sekä 26–30-

että 46–50-vuotiaiden ikäryhmistä vastasi kyselyyn kummastakin kolme. Vastajat ikäryhmistä, 36–40- ja 41–45-vuotiaat kokosivat yhteen laskettuna suurimman (8) vastaajajoukon. Molemmissa ikäryhmissä vastaajia oli neljä. Useimmat vastaajista (5) olivat iältään 31–35-vuotiaita. Vanhempien ikäkauma on havainnollistettu seuraavassa kuvassa.

KUVIO 1. Vanhempien ikäjakauma.

Halusimme tietää, onko vanhempi kuuleva, huonokuuloinen vai kuuro. Suurin osa (19) vastaajista oli kuulevia ja kolme oli huonokuuloisia.

Lapsen henkilötiedoissa kysyimme, montako kuulovammaista lasta perheessä on. Kysymykseen vastasivat kaikki vastaajat. Suurimmalla osalla vastaajista oli yksi kuulovammainen lapsi. Kaksi vastaajaa oli merkinnyt kolme lasta, mutta heidän vastauksiaan analysoidessamme huomasimme todellisuudessa toisella olevan vain yksi kuulovammainen lapsi ja toisella kaksi. Luultavasti he olivat epähuomiossa merkinneet mukaan myös kuulevat lapsensa. Myös eräällä toisella vastaajalla oli kaksi kuulovammaista lasta. Kenelläkään vastaajista ei ollut neljää tai useampaa kuulovammaista lasta. Kyselyymme vastanneilla vanhemmilla oli yhteensä 24 kuulovammaista lasta.

Kysyimme myös, onko vastaajien perheissä kuulevia lapsia. Suurimmalla osalla (18) vastaajista oli perheessään kuulovammaisten lasten lisäksi kuulevia lapsia. Vastaajista neljällä ei ollut.

Seuraavaksi kysyimme kuulovammaisten lasten tietoja. Ensimmäisenä kysyimme heidän sukupuoltaan. Myös tähän kysymykseen osa vanhemmista oli vastannut kuulevien lastensa tietoja, joten aluksi luvut eivät täsmänneet. Vastauksia vertailtuamme, saimme tulokseksi, että poikia oli 17 ja tyttöjä 7.

Tämän jälkeen kysyimme vanhemmilta heidän kuulovammaisten lastensa ikiä. Suurin joukko lapsia oli merkitty kahteen ikäryhmään, 6–8- ja 12-vuotiaisiin tai sen yli. Molemmissa ryhmissä lapsia oli yhteensä kahdeksan. Muissa ikäryhmissä lapsia oli seuraavasti: 0–2-vuotiaita oli yhteensä kaksi, 3–5-vuotiaita neljä ja ikäryhmässä 9–11-vuotiaita yhteensä seitsemän. Näissä vastauksissa lukumäärät eivät täsmää aikaisempien määrien kanssa. Jos voimme olettaa, että vanhemmat ovat vastanneet lastensa tiedot aina samassa järjestyksessä jokaiseen kysymykseen, voimme vetää johtopäätöksen, että osa on jälleen vastannut myös kuulevista lapsistaan. Todellisuudessa iät jakautuisivat seuraavasti: 6–8- sekä 12-vuotiaista ylöspäin, olisi molempia seitsemän. 0–2-vuotiaita olisi yksi. 3–5-vuotiaita olisi kaksi. 9–11-vuotiaita seitsemän. Virheistä johtuen emme täysin voi luottaa ikäjakauman olevan todellinen, mutta suuntaa antava kuitenkin.

Kysyimme vanhemmilta, ovatko heidän kuulovammaiset lapsensa huonokuuloisia vai kuuroja. Huonokuuloisia lapsia oli yhteensä 16 ja kuuroja kahdeksan.

Seuraava kysymys käsitteli sitä, millaista kuulolaitetta lapset käyttävät kuulon tukena. Joillain lapsista oli käytössään sekä kuulolaite että sisäkorvaistute. Vastaajien lapsilla oli käytössä yhteensä 15 kuulolaitetta ja kuusi sisäkorvaistutetta. Viisi ei käyttänyt kumpaakaan kuulon tukena.

4.2.2 Musiikki vanhemman elämässä

Kyselymme osioon Musiikki vanhemman elämässä vastasi 22 vastaajasta 21. Kysyimme ensin, millainen rooli musiikilla on vanhemman elämässä. Jotkut vastaajista olivat valinneet useamman vaihtoehdon. Vastaajista yksi oli nimennyt musiikin ammatikseen ja harrastukseksi. Kolme vastasi käyttävänsä musiikkia työssään. Vastaajista suurin osa eli 14 (67 %) oli valinnut vaihtoehdon kullakin musiikkia. Neljä vastaajista sanoi musiikin roolin olevan muu kuin joku annetuista vaihtoehdoista. Heistä kaksi sanoi kuuntelevansa musiikkia, toinen lisäsi vielä soittavansa pianoa. Yksi vastasi musiikilla olevan satunnainen rooli hänen elämässään. Yksi kuuleva vastaaja sanoi, ettei musiikilla ole lainkaan roolia.

Seuraavaksi pyysimme vastaajia arvioimaan musiikin tärkeyden elämässään asteikolla yhdestä kuuteen, yhden ollessa hyvin tärkeää ja kuuden ei lainkaan tärkeää. Vastaajista kahdeksalle (38 %) musiikki oli melko tärkeää. Tärkeää se oli kuudelle (29 %). Hyvin tärkeää musiikki oli ainoastaan kahdelle (9,5 %). Loput vastaajista kokivat musiikin vähän, hyvin vähän tai ei lainkaan tärkeäksi.

Musiikin tärkeys elämässä ei siis ole riippuvainen siitä, onko ihminen kuuleva vai kuulovammainen. Tämän huomasimme muun muassa siitä, että kolmesta huonokuuloisesta kaksi vastasi kuluttavansa musiikkia ja he myös kertoivat musiikin olevan vähintäänkin melko tärkeää.

Vastaajista 14:llä (67 %) oli yksi tai useampi musiikki-instrumentti kotonaan. Kuusi mainitsi kitaran ja 11 jonkin kosketinsoittimen. Vastaajat mainitsivat myös rytmisoittimia ja huiluja. Vastaajista 20 olisi valmis hankkimaan lapselleen musiikki-instrumentin, jos lapsi olisi asiasta kiinnostunut. Ainoastaan yksi kieltäytyisi hankkimasta.

4.2.3 Musiikki lapsen elämässä

Vastaajista 19:n (87 %) sanoi lapsensa osallistuvan koulun musiikkitunneille ja kolme sanoi, ettei heidän lapsensa osallistu. Yksi lapsista, joka ei osallistu musiikkitunneille, oli kuuro ja siksi saanut tunneilta vapautuksen. Yksi ei kertonut, miksi hänen lapsensa ei osallistu koulussa musiikintunneille. Kahden vastaajan lapset eivät vielä ole kouluikäisiä, mutta toisen lapsi käy musiikkileikkikoulussa, hänen vastauksensa on laskettu mukaan kyllä-vastauksiin. Kolme jätti perustelematta, miten heidän lapsensa osallistuu musiikintunneille.

Yksi vastaajista mainitsi lapsensa osallistuvan musiikintunneilla rytmisoittimilla ja erilaisilla visuaalisilla menetelmillä. Kolme vanhemmista, joiden lapsi osallistuu musiikkitunneille, perusteli sitä sillä, että musiikintunnit kuuluvat opetussuunnitelmaan. Heidän lisäksi seitsemän vastaajaa kertoi lapsensa osallistuvan tunneille normaalisti muun luokan mukana. Kolme vastaajaa sanoi lapsensa osallistuvan päiväkodin musiikkitoimintaan normaalisti. Vastaajista kaksi mainitsi lapsella olevan FM-laite tukena musiikin tunneilla. Näistä kahdesta vastaajasta toinen kertoi, ettei lapsi käytä tunneilla lauletaessa ääntään lainkaan, koska ei uskalla. Lapsi on kuitenkin hyvin aktiivinen, jos lauluissa käytetään mukana tukiviittomia. Hän on myös laulanut kotona kuuroille vanhemmilleen.

Tuttujen laulujen viittominen voi auttaa kuuroja nauttimaan musiikista, sanojen kauneudesta ja ymmärtämään musiikin välittämää tunnetta. Laulaminen ja samalla sen viittominen voi tuoda heidän persoonaansa esille. (Vesin 2001, 53–54.) Ehkä tämä edellä mainittu huonokuuloinen oppilas kokee musiikissa olevan enemmän häntä itseään, kun voi viittoa mukana, ja on siksi siitä niin innostunut. Se, että hän on esiintynyt kotona vanhemmilleen osoittaa hänen kiinnostusta musiikkia kohtaan. Ehkä ääneen lauletaessa puuttuu vielä se jokin hänen persoonaansa sopiva asia, mitä juuri tukiviittomat voisivat täydentää. Kouluissa pitäisikin osata ohjata lapsia enemmän musiikin pariin ja tarjota heille kokemuksia heidän omat tarpeensa huomioiden. Silloin musiikista voisi tulla miellyttävä ja luonnollinen osa kuulovammaisten lasten elämää.

Musiikin opiskelusta voi myös olla hyötyä kuulovammaiselle oppilaalle. Esimerkiksi erilaisten rytmiharjoitusten kautta oppilaan visuaalinen ilmaisu ja oman viittomisen rytmittäminen voivat selvästi parantua. (Rantala 2001, 3–4.) Musiikilla on myös lapsen kehitystä tukeva vaikutus. Musiikin maailmaan liittyvät tunteet ja niiden kehittyminen tukevat lapsen kasvua. (Uro 2008.) Jarkko Uron haastattelema musiikkikasvatuksen tutkija Kaarina Marjanen kertoo, että musiikki on lapselle hyvä väylä oppia tiedostamaan ja ymmärtämään sekä omia että toisten tunteita. Hän jatkaa vielä, että musiikki auttaa lasta oppimaan kuuntelemista, ilmaisemista ja empaattisuutta. Myös lapsen motoriset taidot kehittyvät, kun hän saa liikkua musiikin tahtiin ja opetella soittamaan erilaisilla soittimilla. Jarkko Uron mukaan musiikin kautta on hauska oppia uusia asioita, ja se tarjoaa mukavaa yhdessäoloa. (Uro 2008.)

Musiikin varhaiskasvattaja Riitta Korpela (henkilökohtainen tiedonanto 4.4.2010) sanoi, että erityisryhmiltä saamassaan palautteessa on kerrottu, kuinka viittomia sisältävät Ti-Ti nalle DVD:t ovat auttaneet lapsia oppimaan uusia sanoja ja parantaneet keskittymiskykyä. Jatkuvasti kasvava sisäkorvaistutteen saaneiden lasten ryhmä varmasti hyötyisi näistä ja muista viittotuista musiikkimateriaaleista. He saisivat tukea kielenkehitykselleen ja mukavan tavan oppia. Eräs kyselyymme vastannut vanhempi sanoi, että musiikin olevan tärkeää ja hyvää aivojen sekä puheen kehitykselle. Tällä vastaajalla on kuuro sisäkorvaistutetta käyttävä lapsi. Hänkin on siis huomannut musiikin hyödyn ja tärkeyden lapsen kehityksessä. Myös viittomia opettavat viittomakielen tulkit voisivat työssään hyödyntää musiikkimateriaaleja ja suositella niitä perheille.

Lisäksi, jos ihmisten välinen yhteinen kieli puuttuu, voi musiikki toimia kommunikatiokeinona tai ainakin luoda rohkeutta ottaa toiseen kontaktia. Musiikin avulla kuulovammaisen voi myös tuntea itsensä tasavertaiseksi jäseneksi kuulevien ryhmässä. (Rantala 2001, 3–4.) Jos kuulovammaisen oppilas on integroitu kuulevien luokalle, saattaa musiikintunneilla yksi tavoitteista olla esimerkiksi se, ettei kuulovammaisen oppilas tunne oloaan erilaiseksi ja yksinäiseksi. Vaikka kuulovammaisen olisikin mukana musiikin tunneilla, se ei suoraan tarkoita, että hänen tarpeitaan olisi niillä tarpeeksi huomioitu. Voi olla myös niin, että

kuulevat luokkatoverit kokevat olevansa eriarvoisessa asemassa, jos kuulovammaisen oppilas on saanut vapautuksen musiikintunneilta. Musiikki on kuitenkin osa elämää ja kuuluu kulttuuriimme, joten miksi kuulovian vuoksi siitä pitäisi saada vapautus. Osallistuminen voi vain olla erilaista. Myös kuulevat oppilaat varmasti hyötyisivät esimerkiksi rytmiin liittyvistä musiikkiharjoituksista.

Mielestämme kuulovammaisten musiikkitottumuksiin vaikuttaa suuresti kasvuympäristö niin kuin kuulevillakin. Esimerkiksi jos lapsi on integroitu täysin kuulevaan normaaliin luokkaan, saa hän ikätovereiltaan varmasti paljon tietoa musiikista sekä pinnalla olevista artisteista. Joku ystävistä mahdollisesti soittaa tai muuten harrastaa musiikkia ja asia on siksi esillä koulussa ja ystäväpiirissä. Näistä syistä lapsi varmasti kiinnostuu enemmän musiikista ja kokee sen vahvemmin osaksi elämäänsä. Lapsi saattaa identifioitua enemmän kuulevien kulttuuriin ja sitä kautta kokee musiikin merkittäväksi. Jos lapsi puolestaan käy koulua viittomakielisessä ympäristössä, jossa kaikki oppilaat ovat kuuroja tai huonokuuloisia, saattaa musiikin rooli hänelle olla erilainen kuin ikätoverilleen kuulevien koulussa. He ehkä nauttivat musiikista enemmän visuaalisesti tai värähtelyjen kautta, on myös mahdollista, ettei musiikki ole niin tärkeässä osassa. Tällainen lapsi myös mahdollisesti on kiinnostuneempi esimerkiksi viittomakielisestä rap-artisti Signmarkista.

Kysymykseen, onko lapsenne kiinnostunut musiikista, vastasi yhteensä 21, mutta yksi heistä oli valinnut sekä kyllä- että ei-vaihtoehdon. Hän sanoi lapsensa olevan aika ajoin kiinnostunut, mutta useimmiten ei. Jos tätä vastausta ei huomioida, oli vastauksista 17 kyllä- ja 3 ei-vastauksia. Eräs vanhemmista ei tiennyt syytä, miksi lapsi ei ole kiinnostunut musiikista, ja yksi jätti vastaamatta. Yksi vastasi lapsensa olevan kuuro ja voivan nauttia musiikista vain värähtelyinä, joten hän ei siksi ole kiinnostunut. Vastaajista, joiden lapsia kiinnostaa musiikki, oli viisi jättänyt kertomatta, miksi lapsi on kiinnostunut. Muiden vastauksissa kerrottiin lasten kuuntelevan musiikkia ja itse laulavan muun muassa rytmien ja syntyvien äänien vuoksi. Yksi vastaaja kertoi musiikin olleen osa lapsensa elämää vauvasta asti. Yksi vastaajista kertoi, että jos instrumentteja on paljon, loppuu kiinnostus nopeasti, koska lapsi ei osaa kuunnella niitä.

Robbins ja Robbins (1980) ovat korostaneet musiikin tärkeyttä, mutta todeneet, ettei se voi olla kaikille kuuroille tärkeä asia, niin kuin ei ole kaikille kuulevillekaan (Vesin 2001, 59). On toisaalta aivan itsestään selvää, etteivät kaikki ole kiinnostuneita musiikista missään muodossa, eikä se välttämättä liity millään tavalla henkilön kuulontasoon. Kuulovammainen henkilö voi olla hyvinkin musikaalinen ja kaivata musiikkia jollain tavalla elämäänsä. Dalgarno (1990) on uskaltanut väittää, että perityllä musikaalisuudella ei ole mitään tekemistä henkilön kuulontason kanssa. Ei siis ole merkityksellistä, onko henkilö normaali- vai huonokuuloinen. Jokainen voi olla musikaalinen edellyttäen, että voi vastaanottaa musiikkia jollakin aistilla. (Vesin 2001, 37.)

Kun kysyimme, soittaako vastaajan lapsi jotain instrumenttia, jakaantuivat vastaukset puoliksi. Vastaajista 11 vastasi kyllä ja 11 ei. Suurin osa vastaajista (5) mainitsi jonkin kosketinsoittimen. Sekä rummut että kitara mainittiin vastauksissa kahdesti. Kun kyselyssämme kysyimme, onko kotona musiikkiinstrumentteja, löytyi monen vastaajan kotoa juuri kitara tai jokin kosketinsoitin, siinä vaiheessa ei kuitenkaan otettu vielä kantaa, soittaako kuulovammainen lapsi niitä. Vastausten mukaan kodeissa siis olisi tarjolla hieman enemmän soittimia, kuin mitä kyselymme mukaan kuulovammaiset lapset soittavat. Jokaisen on kuitenkin tietysti valittava itselleen paras soitin oman kuuloalueensa mukaan.

Kuuleva ja kuuro lapsi sisäistävät instrumentit eri tavalla. Kuuleva sisäistää kuunnellessaan, ja kuuro sisäistää tuottaessaan itse musiikkia. (Vesin 2001, 58.) Uskomme, että monesti kuulovammainen lapsi innostuu soittamisesta, kun on saanut itse ensin kokeilla, kuinka esimerkiksi sähkökitaralla soitetaan.

Robbins ja Robbins (1980) ovat tutkineet, mitä soittimia kuurot ovat menestyksellisesti oppineet soittamaan. Heidänkin tutkimuksestaan näkyy myös meidän kyselyssämme esille tulleet kosketinsoittimet, kitara ja rummut riippumatta siitä, oliko kuulovamman laatu keskivaikkea, vaikea vai täydellinen kuulon puute. (Vesin 2001, 60–61.) He eivät kuitenkaan ottaneet kantaa, mikä on tilanne lievästi huonokuuloisten osalta.

Robbins ja Robbins (1980) ovat myös sanoneet, että lasten kiinnostus instrumentteja kohtaan herää jossain vaiheessa luonnollisesti ja niitä on päästävä tutkimaan sekä kokeilemaan. Silloin vanhempien osuus asiaan on suuri. (Vesin 2001, 57–58.) On merkityksellistä, tekevätkö vanhemmat musiikin harrastamisen lapselleen mahdolliseksi vai ajattelevatko he, ettei kuulovammaisen lapsi voi oppia soittamaan mitään instrumenttia. Näin ollen voimme huomata vanhempien suuren vaikutuksen kuulovammaisten lasten musiikkitottumuksiin. Monet musiikkiin liittyvät asiat lähtevät kotona nähtyjen mallien kautta.

Kun kysyimme, harrastaako lapsenne musiikkia, yksi vanhempi jätti vastaamatta ja jotkut valitsivat useamman vaihtoehdon. Suurin osa vastaajista (17) valitsi vaihtoehdon ei. Vaihtoehdot musiikkileikkikoulu ja soitto- tai laulutunnit saivat kumpikin kaksi vastausta. Vaihtoehtoon muu oli vastattu muun muassa musiikin teorian tunnit ja kuoro.

On mielenkiintoista, että vaikka 11 vastaajaa sanoi heidän lapsensa soittavan jotain instrumenttia, vastasi nyt vain yhteensä kuusi lapsensa harrastavan musiikkia. Tämä voi tosin johtua siitä, että kyselyssämme ei ollut vaihtoehtona valita vain instrumentin soittamista, vaan lähinnä oleva vaihtoehto oli soittotunnit. Yksi vaihtoehtoista oli muu, jolloin vastaaja olisi voinut kirjoittaa lapsensa soittavan jotain instrumenttia. Vain yksi vastaaja oli kirjoittanut, että hänen lapsensa haluaisi soittaa enemmän. Kysymystä aseteltaessa, olisi siis voinut huomioida myös sen, että osa varmasti harrastaa musiikkia, vaikka ei tunneilla käykään.

4.2.4 Musiikinkuluttaminen

Kyselymme seuraavassa aihealueessa kysyimme ensin, kuinka paljon perheessä kuunnellaan musiikkia. Asteikko oli jälleen yhdestä kuuteen. Yksi oli hyvin paljon ja kuusi ei lainkaan. Kukaan ei vastannut, että perheessä ei kuunnella musiikkia lainkaan. Ainoastaan kaksi vastasi hyvin paljon. Eniten vastattiin melko paljon (7) tai melko vähän (6). Sekä paljon että vähän kohtiin oli molempiin vastattu kolmesti.

Perheistä, joissa oli vähintään yksi huonokuuloinen vanhempi, vain yksi vastasi, että heidän perheessään kuunnellaan musiikkia vähän. Tälle vanhemmalle musiikilla ei ollut lainkaan roolia elämässä. Loput kaksi huonokuuloista vastaajaa koki musiikin tärkeäksi tai melko tärkeäksi ja kuunteli musiikkia paljon tai melko paljon. On mielenkiintoista tietää, että huonokuuloiset perheet eivät välttämättä ole niitä, jotka eivät kuuntele vaan niissä saatetaan kuunnella paljonkin musiikkia. Kuulontaso ei siis aina vaikuta musiikista kiinnostuneisuuteen.

Kysymykseen, käykö perheenne musiikkitapahtumissa, oli vastannut kaikki eli 22 vastaajaa. Heistä 13 (59 %) vastasi käyvänsä ja yhdeksän (41 %) ei. Eivastauksia perusteltiin esimerkiksi sillä, ettei se kuulu perheen harrastuksiin, on muuta tekemistä tai ei ole vain tullut mieleen. Neljä vastaajista kertoi kuuntelun konserteissa olevan epämiellyttävää lapselle. Yksi heistä mainitsi, että sisäkorvaistutteella musiikin kuuntelu ei ole vielä mieleistä. Alla lisää esimerkkejä vastauksista:

Emme erityisesti, koska musiikin kuuntelu ei ole vielä kauhean mieleistä implantin kanssa, kuuloikä vasta 2,4 vuotta.

Kovat äänet kaikuvat

Musiikkitapahtumissa musiikki yleensä liian isolla huonokuuloiselle lapselle

Henkilöt jotka, vastasivat kyllä, perustelivat vastauksiaan esimerkiksi sillä, että haluavat kokemuksia ja elämyksiä. Vastauksista kävi myös ilmi, että musiikkitapahtumat ja konsertit ovat mukavia ja rentouttavia, siksi niissä halutaan käydä. Alla muutama kommentti vastaajilta, jotka käyvät musiikkitapahtumissa:

Elämysten vuoksi

Kokemusten ja musiikin takia

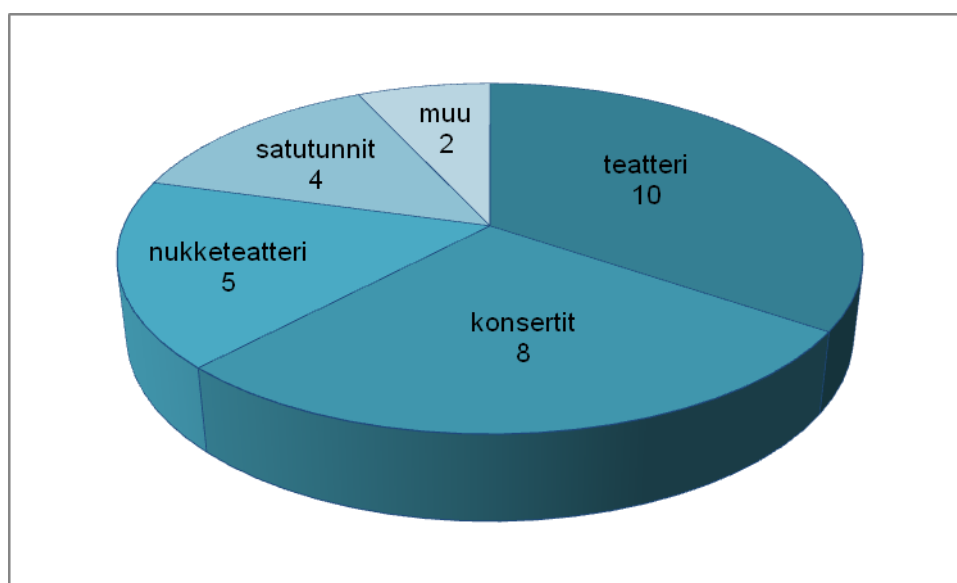
Lapset tykkää

Yksi vanhemmista vastasi perheensä osallistuvan konsertteihin tai koulun järjestämiin musiikkitapahtumiin. Hän kuitenkin mainitsi vielä, että kuulolaitteilla

kuuntelu on lapselle hankalaa ja epämiellyttävää, mutta ilman niitä ei laulusta saa selvää. Hän sanoi musiikin myös koskevan lapsensa korviin.

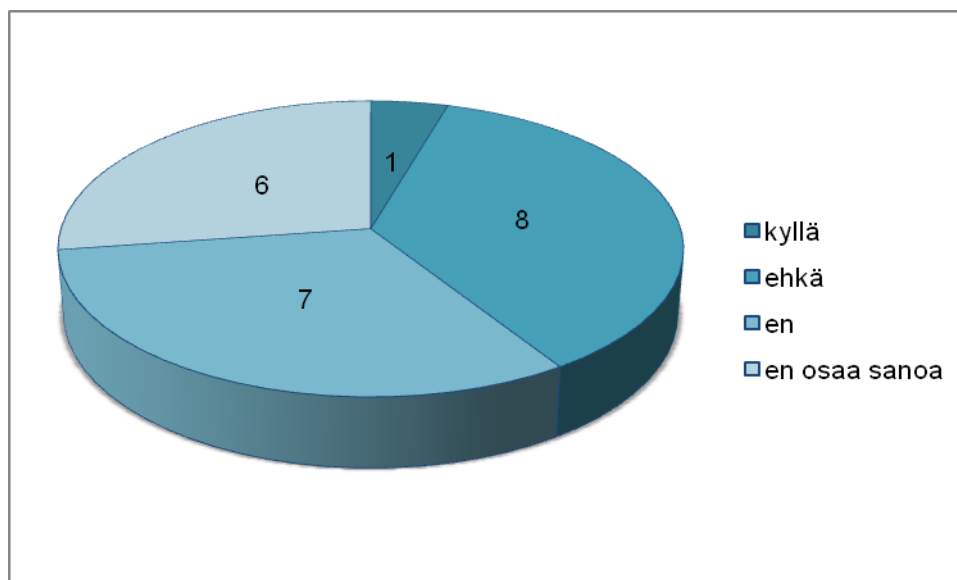
Kyselymme vastauksista näkyi, että huonokuuloisten vanhemmat eivät haluaisi, että musiikki soi hyvin lujalla. Puolestaan erään kuuron lapsen vanhempi toivoi musiikin olevan oikein lujalla, jotta lapsi tuntisi paremmin kaikki värähtelyt. Vastusten ristiriidan voi ymmärtää, koska huonokuuloisella lapsella on käytössään kuulonapuväline, jonka kautta kuuntelu on erilaista kuin normaalisti. Se vahvistaa sekä puheen että ympäristön äänet, joten meluisassa konsertissa kuuntelu voi olla hankalaa. Äkkinäiset korkeat ja kovat äänet voivat koskea korviin, esimerkiksi rumpupeltien ääni voi olla hyvin ikävä. Voi myös olla, että kuulokojeen tai sisäkorvaistutteen käyttö on vasta alkuvaiheessa, jolloin kuuntelemiseen ja uusiin voimistuneisiin ääniin on vielä totuteltava ja kuuntelemista opeteltava. Kuurolle lapselle puolestaan juuri ne voimakkaat äänet toisivat värähtelyjä ja sen kautta erilaisen kokemuksen musiikista.

Kysymykseen, millaisille tulkatuille tapahtumille olisi tarvetta, vastasi 22 vastaajasta vain 14. He olivat valinneet vaihtoehtoista useita. Alla olevassa kuviossa on havainnollistettu vastaukset. Kaksi vastaajaa, jotka valitsivat kohdan muu, perustelivat, ettei heillä ole enää tarvetta viittomille tai tulkkaukselle.

KUVIO 2. Millaisille tulkatuille lastentapahtumille olisi tarvetta?

Kuten seuraavasta kuviosta voi nähdä, osallistuisi vastaajistamme tulkattuihin musiikkitapahtumiin varmasti vain yksi, jos niitä olisi tarjolla enemmän. Kahdeksan (36 %) vastasi ehkä osallistuvansa, kuusi ei osannut sanoa ja seitsemän (32 %) ei osallistuisi.

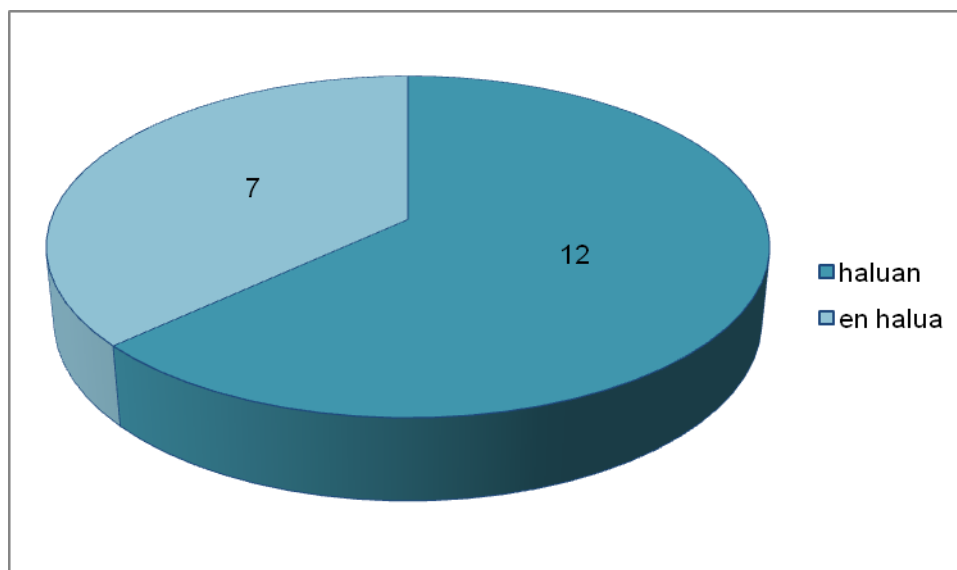

KUVIO 3. Kävisittekö, jos tarjolla olisi enemmän tulkattuja musiikkitapahtumia?

On yllättävää, että vain yksi osallistuisi tulkattuihin musiikkitapahtumiin, jos niitä olisi enemmän tarjolla, ja muiden osallistuminen olisi epävarmaa. Saamamme tulos, ettei kiinnostusta osallistua ole, on mielestämme hämmästyttävä, koska yhteisiä musiikkikokemuksia kuitenkin haluttaisiin enemmän. Jos kysymystä olisi laajennettu koskemaan kaikkia kulttuuritapahtumia, voisi tulos olla täysin päinvastainen. Onko vain vielä niin, että musiikki ja sen tulkkaus koetaan uudeksi asiaksi tai eivätkö kaikki näe sen kuuluvan kuulovammaisten elämään?

Jos tapahtuma olisi järjestetty osallistujalähtöisesti eikä tulkkausta tarvittaisi, vaan kuulovammaiset itse järjestäisivät tapahtumia toisilleen, olisi osallistujien määrä varmasti suuri. Tämä siksi, että kuulovammaiset varmasti haluaisivat muun muassa tukea oman yhteisönsä toimintaa. Silloin varmasti myös sana tapahtumasta leviäisi nopeasti ja laajalle, toisin kuin tieto yksittäisestä tulkattusta tilaisuudesta.

Seuraavassa kuviossa on havainnollistettu, kuinka moni vanhemmista haluaisi enemmän yhteisiä musiikkikokemuksia lapsensa kanssa.

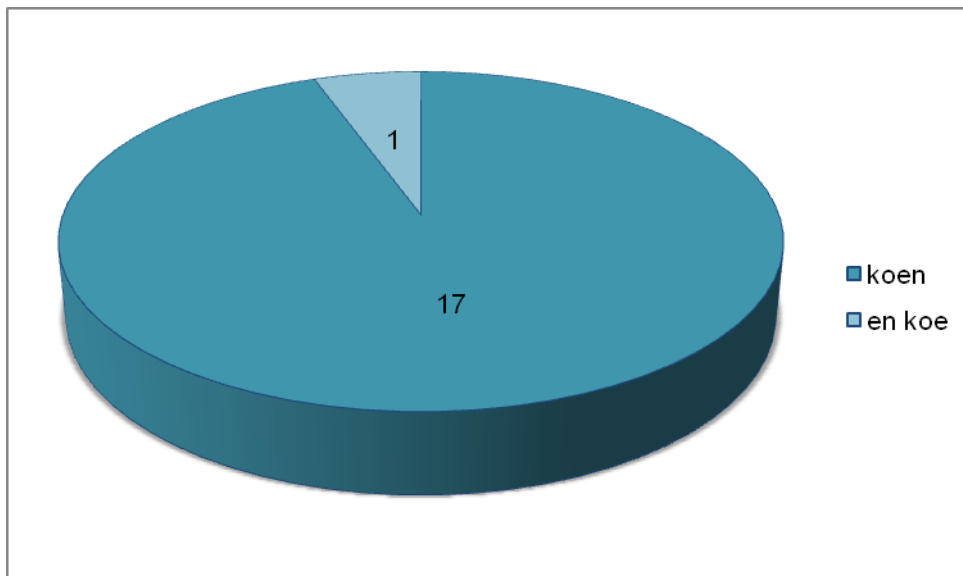
KUVIO 4. Haluaisitko enemmän musiikkikokemuksia lastesi kanssa?

Vanhemmat, jotka vastasivat, etteivät halua enempää yhteisiä musiikkikokemuksia, perustelivat vastaustaan sillä, että muut asiat kiinnostavat enemmän tai eivät koe sitä tarpeelliseksi. Yksi vastasi tarjontaa olevan jo sopivasti. Kolme vastaajista ei perustellut vastaustaan. Vanhemmista, jotka vastasivat haluavansa lisää yhteisiä musiikkikokemuksia, vain kaksi jätti perustelematta vastauksensa. Kaksi taajamassa asuvaa vastasi tarjonnan kotipaikkakunnallaan olevan vähäistä. Kaksi perusteli vastaustaan sillä, että musiikki on hyvä rentoutumismuoto. Yksi vastaajista sanoi musiikin olevan tärkeää ja hyvää aivojen sekä puheen kehitykselle. Yksi toivoi lapsensa rytmittäjän kehittyvän. Eräs vastaajista sanoi, että olisi kivaa jos tietäisi lapsen kuulevan ja ymmärtävän musiikin. Yksi sanoi itse pitävänsä musiikista ja siksi haluavansa enemmän yhteisiä musiikkikokemuksia lapsensa kanssa.

4.2.5 Perhe ja musiikki

Perhe ja musiikki aihealueessa kaikkiin kysymyksiin pyydettiin avovastausta. Kaikki 22 vastaajaa eivät niihin vastanneet.

Kysyimme, kokevatko vanhemmat tärkeäksi, että voisivat nauttia lastensa kanssa yhteisistä musiikkielämyksistä. Kysymykseen vastasi yhteensä 18. Vastaukset on havainnollistettu seuraavassa kuviossa.

KUVIO 5. Koetko yhteiset musiikkielämykset tärkeäksi?

Osa vastaajista sanoi yhteisten musiikkielämysten olevan tärkeitä, koska musiikki on osa elämäämme ja kulttuuriamme. He kokivat tärkeäksi, että voisivat yhdessä kuunnella musiikkia, rentoutua sen avulla ja viettää yhteistä aikaa musiikin parissa. Yksi vastaajista sanoi, etteivät he voi nauttia musiikista lapsen kuurouden vuoksi. Hän toivoisi kuitenkin lapsellaan olevan parempi rytmittäjä, jotta he voisivat tanssia yhdessä. Tämä vastaaja haluaisi myös lapsensa mukaan konserttiin, jossa musiikkia soitettaisiin oikein lujalla, jotta lapsi saisi vahvat värähtelyt. Vastaajista seitsemän mainitsi erityisesti, että haluaisivat käydä yhdessä lastensa kanssa konserteissa nauttimassa. Musiikin vaikutus mielialoihin ja lohdutukseen tuli myös esille. Vastaajista vain yksi ei kokenut yhteisiä musiikkielämyksiä tärkeäksi. Hän sanoi perheen mieluummin nauttivan hiljaisuudesta hälyisän päivän jälkeen.

Vastauksia tutkiessamme huomasimme mielenkiintoisen ristiriidan tuloksissa muutaman kysymyksen välillä. Näiden vastauksien tulokset on havainnollistettu aiempiin kuvioihin (KUVIOT 3, 4 ja 5), mistä myös ristiriidan näkee selvästi.

Vanhemmista enemmistö (63 %) haluaisi lapsensa kanssa enemmän yhteisiä musiikkikokemuksia (KUVIO 4). Se on ymmärrettävää, koska kuulovammaisille lapsille saavutettavaksi tehtyjä musiikkitapahtumia on vähän. Tapahtumat ovat myös yleensä vain osittain kuulovammaisten saavutettavissa. Esimerkiksi tapahtumissa vain yhden esiintyjän esitys on tehty tulkkauksen avulla saavutettavaksi.

Esteettömyyden saavuttamiseksi voi tehdä muutakin kuin järjestää tulkkauksen, koska musiikki on myös värähtelyjä, rytmejä ja sitä voi ilmentää myös visuaalisin sekä taktiilein tavoin. Vuodesta 2002 lähtien on ympäri maailmaa tullut tutuksi nuorten Sencity-klubitapahtuma, jossa on mahdollista kokea musiikkia kaikilla eri aisteilla. Musiikin voi kokea esimerkiksi värähtelevän tanssilattian, videoinstallaatioiden, valaistuksen ja tuoksujen välityksellä. Tällainen tapahtuma rikkoo rajoja kuurojen ja kuulevien välillä. (Sencity Finland i.a.) Mielestämme olisi hienoa, jos vastaavanlainen tapahtuma järjestettäisiin myös kuulovammaisille lapsille. Yksi visuaalinen tapa ilmentää musiikkia voisi olla myös graafinen näyttö, mistä Tomwoods on kirjoittanut (Vesin 2001, 29).

Musiikki on niin kokonaisvaltaista, että sen voi kokea muidenkin aistien kuin vain kuulon kautta. Tällöin musiikin saavuttaisi niin lievästi huonokuuloisen kuin täysin kuulonsa menettänyt. Kuitenkin kokonaan kuulovammaisille esteettömäksi tehtyjä musiikkitapahtumakokonaisuuksia on harvoin, varsinkaan muiden kuin kyseisen yhteisön itsensä järjestämänä. On siis selvää, että tarjonnan ollessa suppeaa moni tuntee tarvetta ja haluaisi enemmän musiikkikokemuksia lapsensa kanssa.

Tulosten mukaan valtaosa (17) vastaajistamme kokeekin yhteiset musiikkielämykset lapsensa kanssa tärkeiksi (KUVIO 5). Heille olisi merkittävää, että he voisivat nauttia musiikista yhdessä. Musiikin pitäisi voida olla yhteinen osa elämää. Tuloksista näkee selvästi, että yhteiset musiikkielämykset koetaan hyvin tärkeiksi ja niitä haluttaisiin enemmän. Tästä syystä on hyvin hämmäntävää saamamme tulos, ettei tulkattuihin musiikkitapahtumiin kuitenkaan osallistuttaisi, vaikka niitä järjestettäisiin enemmän. Vastaajistamme vain yksi osallistuisi

varmasti ja muut vastaajat olivat epävarmoja tai eivät osallistuisi (KUVIO 3.). Tulos on mielenkiintoinen ja yllättävä. Se on ristiriidassa edellisten vastausten kanssa.

Aikaisemmin vastaajista 13 (59 %) kertoi käyvänsä musiikkitapahtumissa ja vain yhdeksän (41 %) ei käy. Onkin outoa ja ristiriitaista, että kun tapahtumassa olisi lisäksi tulkkaus, ei osallistujia enää olisikaan yhtä paljon. Muiden vastausten perusteella perheille tuskin kuitenkaan riittää nykyinen tarjonta, vaan halua yhteisiin musiikkielämyksiin olisi enemmän. Ihmettelimmekin miksi siis tapahtumiin ei osallistuttaisi, jos tulkkaus olisi järjestetty.

Kuulovammaiset varmasti useinkin toivoisivat, että tilaisuuksista ja tapahtumista vastaava henkilö olisi järjestänyt tulkkauksen etukäteen. Silloin asiakkaan ei tarvitsisi murehtia siitä itse, voisi vain mennä paikalle, kun haluaa. Tällöin kuulevat ja kuulovammaiset olisivat myös tasavertaisessa asemassa keskenään. Nyt tuloksemme mukaan osallistujia ei silti olisi.

Kyselyssämme ei otettu kantaa siihen, olisiko musiikkitapahtuma maksullinen vai ilmainen, vaan halusimme ylipäättäen tietää, olisiko osallistujia. Otantamme on melko pieni (22 vastaajaa), joten mitään kattavaa johtopäätöstä ei tuloksesta voi vetää. Tulos saattaisi myös olla toinen, jos vastaajissamme olisi ollut kuuroja viittomakielisiä vanhempia. Osallistujamäärä varmasti nousisi myös sillä, että tulkkauksen lisäksi muut tarpeet, esimerkiksi värähtelyjen paras mahdollinen tunteminen olisi huomioitu. Emme myöskään voi olla täysin varmoja, että vastaajat ovat vastanneet huolellisesti tai täysin rehellisesti. Tuloksissa voi siis olla epätarkkuutta.

Kyselyssämme kysyimme, miten vanhempi kokee omien musiikkitottumustensa vaikuttavan lapseen. Tähän kysymykseen saimme yhteensä 18 vastausta. Vain neljä vastaajaa sanoi, etteivät omat musiikkitottumukset ole vaikuttaneet lapseen millään tavalla. He perustelivat sitä sillä, ettei kotona ole ollut musiikkia eikä se kuulu vanhempien harrastuksiin. Vastaajista 11 kirjoitti omien musiikkitottumustensa selvästi vaikuttavan lapsen kiinnostukseen musiikkia kohtaan.

Heidän mukaansa, jos vanhemmat kuuntelevat musiikkia, alkaa lapsikin kiinnostua ja tottua musiikkiin. Kaksi vastaajista kertoi itse kuuntelevansa musiikkia, mutta lapsi ei siitä välitä, koska kuunteleminen on hankalaa tai sattuu korviin. Alla muutama vastaajien kommentti:

Aikalailla kulutustottumukset siirtyvät.

On tottunut musiikkiin ja sitä kautta oppinut kuuntelemaan itsekin.

Koska kotona kuulee musiikkia, musiikista ollaan kiinnostuneita ja hankitaan lastenlevyjä. Lapsikin tottuu musiikkiin.

Lapset haluavat soittaa ja laulaa kun äitikin tekee niin.

Musiikki ei kuulu omiin harrastuksiimme, joten emme ole suunnanneet lastamme musiikin pariin.

Ei varmaan ole paljon ollut esillä, ei myöskään näy lasten haluamissa.

Lasten muusikko Pellekaija Pum totesi (henkilökohtainen tiedonanto 22.1.2010) lapsien peilaavan vanhempiensa musiikkimakua. Hän sanoi myös vanhempien huomaamattaan tai tahallaan manipuloivan lastensa makua johonkin tiettyyn suuntaan. Esimerkiksi lapsi alkaa herkemmin pitää heivistä, jos vanhemmat sitä kuuntelevat. Hän lisäsi vielä, että voi kuitenkin olla, että jos kotona yksinkertaisesti vain kuulee paljon hevimusiikkia, tottuu lapsi siihen ja toteaa sen hyväksi.

On mielenkiintoista, että neljä vanhemmista ei koe musiikkitottumustensa vaikuttavan lapseensa millään tavalla. Näistä vastaajista vain yhden lapsi harrasti musiikkia. Heidän perheessään musiikkia myös kuunnellaan melko paljon. Perusteluksi, miksi omat musiikkitottumukset eivät vaikuta, vastaaja sanoi eri musiikkimaun lapsensa kanssa. Voimme kuitenkin päätellä, että koska perheessä kuunnellaan musiikkia, on lapsi saanut sieltä sysäyksen musiikkiharrastukseen, joten pohjimmiltaan vanhempien vaikutus näkyy.

Näistä neljästä vastaajasta kahden perheissä musiikki on hyvin pienessä osassa elämää eikä se ole heille tärkeää. Myöskään heidän lapsensa eivät harrasta musiikkia eivätkä soita mitään, vaikka toinen sanoikin äänten viehättävän. Näis-

täkin voimme päätellä, että musiikin ollessa pienessä roolissa vanhemmilla, ei se nouse suureen rooliin lapsellakaan.

Yksi näistä neljästä vastaajasta sanoi, etteivät omat musiikkitottumukset vaikuta. Vastaajalle itselleen musiikki oli hyvin tärkeää ja hän käy paljon konserteissa. Hänen lapsensa oli kuuro ja vastausten perusteella ei ollut kiinnostunut musiikista. Hänellä ei kuitenkaan kuuroutensa vuoksi ole mahdollista kuulla kotona musiikkia, hän voi vain havaita vanhempiansa kuuntelevan musiikkia, mutta ei voi siihen itse tarttua. Tämä on tulostemme perusteella ainoa tapaus, jossa vanhempien vaikutus ei näy. Tulos voi johtua esimerkiksi siitä, että vanhempi on ajatellut, ettei lapsi ole kiinnostunut ja vastannut siksi siitä näkökulmasta.

Osa vanhemmista, joiden mielestä omat musiikkitottumukset eivät vaikuta lapseen, perusteli mielipidettään sillä, ettei musiikki ole ollut heidän perheessään esillä eikä kuulu heidän harrastuksiinsa. Tämä on ristiriitaista, koska sekin on lapsen musiikkikäyttäytymiseen vaikuttamista. Jos kotona ei kuunnella eikä tarjota musiikkia tai mahdollisuutta siihen tutustua, ei lapsi voi sitä halutakaan, kun ei tiedä, mitä pyytää.

Vastaajista, jotka sanoivat omien musiikkitottumusten vaikuttavan lapseen, suurimmalle osalle musiikki oli melko tärkeää tai tärkeää. He (10) myös kuluttivat musiikkia melko paljon, paljon tai hyvin paljon sekä kävivät konserteissa ja omistivat instrumentteja. Kymmenen vastaajan lapsi myös soitti jotain soitinta. Näistä vastauksista voimme nähdä selvästi, että jos vanhemmat kuluttavat musiikkia, vaikuttaa se myös lapsen musiikkitottumuksiin.

Näistä kaikista vastauksista voimme siis tehdä johtopäätöksen, että vanhempien musiikkitottumukset vaikuttavat lapseen suuresti. Tulos asettamaamme kysymykseen siis on, että vastaajien perheissä vanhempien musiikkitottumukset vaikuttavat lapseen. Hypoteesimme vanhempien vaikutuksesta sai siis tutkimustulostemme pohjalta vahvistuksen ja tuli todennettua.

Seuraavaksi kysyimme, vaikuttavatko kuulevat sisarukset perheen musiikkitottumuksiin ja millä tavalla. Saimme kysymykseen yhteensä 16 vastausta. Vastaaajista kolme oli selkeästi sitä mieltä, että sisaruksilla on vaikutusta. Kuusi vastaajista sanoi, ettei vaikutusta ole. Loput vastauksista eivät ole yksiselitteisiä, koska vastaajat ovat mahdollisesti ymmärtäneet kysymyksen väärin.

Mielestämme on kuitenkin oletettavaa, että esimerkiksi vanhemmat sisarukset vaikuttavat nuorempaan. Vaikka heidän musiikkimakunsa ei tarttuisi, on vaikutusta luultavasti silti. Vanhempia sisaruksia ja heidän kavereitaan mahdollisesti ihailtaan ja halutaan kokeilla samoja asioita kuin he. Sitä kautta löytyy oma suunta. Sisarukset saattavat vaikuttaa siten, että lapsi kiinnostuu musiikista ja lähtee tutkimaan ja kokeilemaan itse. Ehkä hän kiinnostuu, ehkä ei. Vaikutusta varmasti on kuten vanhemmillakin, lapsi saa kimmokkeen alkaa tutustua musiikkiin.

5 KUULEVAT JA KUULOVAMMAISET LAPSET MUSIIKIN KULUTTAJINA

Levy-yhtiöiden edustajien ja muusikoiden haastattelujen sekä kuulovammaisten lasten vanhemmille tekemämme kyselyn pohjalta teimme hieman vertailua kuulovammaisten ja kuulevien lasten musiikinkulutuksesta. Koska kuulovammaisten lasten musiikinkulutuksesta ei vielä ole tutkimusta, on vertailukohtana tekemämme kysely.

5.1 Kuulevien lasten musiikinkulutus

Tiedustelimme levy-yhtiöiden edustajilta ja lastenmusiikkia tekeiltä yhtyeiltä kuulevien lasten musiikinkulutustottumuksista ja niiden muutoksista viime vuosina. Sony Music Finlandin managing director Matti Kaunisvesi (henkilökohtainen tiedonanto 17.11.2009) antoi meille oman näkemyksensä asiaan. Myös Paukkumaissin Jori Hulkkonen (henkilökohtainen tiedonanto 28.1.2010), Fröbelin palikoiden Mats Lillrank (henkilökohtainen tiedonanto 6.2.2010) ja Pellekaija Pum (henkilökohtainen tiedonanto 22.1.2010) kertoivat mielipiteensä asiasta.

PMMP:n julkaiseman Puuhevonen-lastenlevyn myyntimäärän perusteella Matti Kaunisvesi (henkilökohtainen tiedonanto 17.11.2009) uskalsi sanoa, että hyvälle lastenmusiikille riittää kysyntää. Puuhevonen-albumi myi yli 30.000 kappaletta, joka on Kaunisveden mukaan todella suuri määrä. Albumin julkaisun jälkeen PMMP:n kysyntä lastenkonsertteihin kasvoi.

Helsinkiläinen Tavastia-klubi huomasi lapsille suunnattujen musiikkitapahtumien tarjonnan puutteen sekä kysynnän määrän ja aloitti 2008 Lastensunnuntai-tapahtumat. Konserteista suurin osa on ollut loppuunmyytyjä. (Haapala, Laura 2009, 45.) Sähköpostikeskusteluissamme Paukkumaissin Jori Hulkkonen (henkilökohtainen tiedonanto 28.1.2010), Fröbelin palikoiden Mats Lillrank (henkilökohtainen tiedonanto 6.2.2010) sekä Pellekaija Pum (henkilökohtainen tiedon-

anto 22.1.2010) arvelivat hekin lastenmusiikin kysynnän lisääntyneen viime vuosina.

Kaunisvesi (henkilökohtainen tiedonanto 17.11.2009), kuten muutkin haastattemamme, kuitenkin lisäsivät, ettei lastenmusiikki silti myy huikeita määriä, mutta onnistumisia sillä saralla on. Esimerkiksi Kaunisvesi antoi hyvin menestyneet Ellan ja Aleksin, Ipanapa-levytyt sekä Smurffit. Hän mainitsi myös Titi-Nallen ja Fröbelin Palikat, jotka ovat vuodesta toiseen suosittuja.

Pellekaija Pumin (henkilökohtainen tiedonanto 22.1.2010) mukaan nykyisin nuorisomusiikin kuunteleminen aloitetaan yhä varhaisemmassa vaiheessa koska sitä on paljon tarjolla, helposti saatavilla ja tehokkaasti markkinoituna. Hän kuitenkin jatkoi, että lapset kyllä kuluttavat oikeaa lastenmusiikkia ohessa, jos sitä vain heille tarjotaan. Mats Lillrank (henkilökohtainen tiedonanto 6.2.2010) totesi, että ehkä lastenmusiikin, nuorisomusiikin ja popmusiikin raja-aidat ovatkin nykymaailmassa häilyvämpiä.

Esimerkiksi Sony Music Finlandilla on uusi Hevisaurus-yhtye, jonka musiikki on aitoa heviä, mutta sanoitukset on suunnattu lapsille. Kaunisvesi (henkilökohtainen tiedonanto 17.11.2009) kertoo tällaiselle olleen selkeä tilaus, ja albumi on lähtenyt myymään hyvin. Myös esiintymisiä on ollut tarjolla. Hän kertookin lasten musiikkimaun laajentuneen viime vuosina ja perinteisen lastenmusiikin lisäksi lapset kuuntelevat nykyään jopa esimerkiksi heviä, dancea ja rappia. Jori Hulkkonen (henkilökohtainen tiedonanto 28.1.2010) yhtyy samaan ja viestissään kertoo, että tarjonnan laajentuessa lapset kuuntelevat muun muassa heviä, rokkia, etnoa, jatsia, poppia ja teknoa.

Nykyisin lastenmusiikki saa mediassa enemmän huomiota kuin ennen. Rytmilehden haastattelema, muun muassa Lemonator-yhtyeestä tunnetuksi tullut muusikko Lasse Kurki kuitenkin toteaa, että luultavasti lastenmusiikki itsessään ei ole mediaseksikkäämpää kuin ennen. Sitä kuitenkin tekevät nykyisin mediaseksikkäät hahmot, joten median on helpompi kiinnittää siihen huomiota. Ultra Brass vaikkutanut muusikko Ilmari Pohjola jatkaa olevan selvästi tämän hetken

ilmiö, että tähdet ja julkisuuden henkilöt tekevät asioita lapsille. (Haapala 2009, 44.)

5.2 Vertailevaa pohdintaa

Vaikka musiikkiin liittyviä töitä on tehty aikaisemminkin, ei kuulovammaisten lasten musiikinkulutusta ole vielä tutkittu. Jos haluamme vertailla kuulevien ja kuulovammaisten musiikinkulutusta, on meillä vertailukohtana tekemämme kysely.

On tosiasia, ettei kuulovammaisten ja kuulevien musiikinkulutusta voi täysin verrata toisiinsa. Tämä siksi, että kysynnän ja tarjonnan määrät eroavat niin valtavasti. Vaikka puhdasta vertailua ei ehkä voida tehdä, kuulovammaiset lapset ovat tutkimuksemme mukaan silti musiikinkuluttajia siinä missä kuulevatkin.

Tutkimuksemme mukaan näyttää siltä, että osassa kuulovammaisten lasten perheistä musiikki on normaalissa roolissa, kuten muissakin perheissä. Eikä musiikkia ole siis suljettu pois kuulovammaistenkaan perheissä. Musiikinkuluttamisen määrä ei siis ole täysin yhteydessä kuulontasoon. Jokainen on yksilö ja kuluttaa musiikkia omien mieltymystensä mukaisesti. Toisaalta voi olla, että joku on musiikista kiinnostunut ja pitää siitä, mutta kuitenkin kulutus voi olla vähäistä. Hän ei esimerkiksi osta levyjä tai käy konserteissa ja muissa musiikkiin liittyvissä tapahtumissa. Tämä tilanne voi olla sekä kuulevalla että kuulovammaisella.

Koska tutkimuksesta saamamme tulos on, että huonokuuloiset perheet kuluttavat musiikkia, on kysyntää varmasti. Tästä syystä kuulovammaisille lapsille tulisi olla tarjolla musiikkia. Kulutus ei kuitenkaan ole yhtä suurta kuin kuulevilla, koska tarjonta on vielä hyvin vähäistä.

Musiikkia pitäisikin olla enemmän tarjolla myös kuulovammaisten tarpeet huomioiden. Jos tarjolla olisi kuulovammaisille paremmin suunnattua musiikkia tai musiikkitapahtumia tehtäisiin heillekin paremmin sopivaksi, niihin osallistuttaisiin

varmasti enemmän. Kun musiikkia on helposti saatavilla, on osallistuminen vai-
vatonta ja kulutus suurta. Voidaankin siis ajatella, että mitä enemmän on tarjon-
taa, sitä enemmän on suhteessa myös kysyntää ja kulutus kasvaa. Kyselymme
ristiriitaisista tuloksista huolimatta uskallamme vetää tämän johtopäätöksen.
Tällä hetkellä tarjonta on vähäistä, mutta läpi työn saamistamme vastauksista
voimme päätellä, että kiinnostus on suurta. Tarjonta siis varmasti lisääisi kulutus-
ta.

Ti-Ti nallesta tuttu musiikin varhaiskasvattaja Riitta Korpela (henkilökohtainen
tiedonanto 4.4.2010) vahvisti oletuksemme. Hän kertoi, että otettuaan viittomis-
ta mukaan DVD:lle kysyntä on kasvanut. Tällä hetkellä Ti-Ti nalle DVD-levyjä,
joissa on viittomista mukana, on myyty jo 400 000 kappaletta.

Riitta Korpela (henkilökohtainen tiedonanto 4.4.2010) jatkaa DVD:n olevan tä-
män päivän tuote, joka antaa sekä kuvan että äänen ja siksi mahdollistaa myös
viittomisen mukaan ottamisen. Riitta Korpela onkin saanut erittäin hyvää palau-
tetta viittomisen lisäämisestä.

DVD-tallenne on todellakin tämän päivän tuote ja helppokäyttöinen. Erilaisten
valikkojen avulla saataisiin tulkkiruutu halutessa näkyviin, jos koko materiaalin
ei haluta olevan aina viitottua. Näin musiikki tulisi saavutettavammaksi kuulo-
vammaisille ja heidän musiikinkulutuksensa voisi lähteä nousuun.

6 YHTEENVETO

Musiikki on vahva osa kuulevien kulttuuria ja mukana heidän jokapäiväisessä elämässään. Musiikki on läsnä lähes jatkuvasti. Sitä kuulee tahtomattaankin eri tilanteissa, eikä sitä aina edes tiedosta. Me kuulevat saamme usein musiikkiärsykettä, tahdoimme sitä tai emme. Kuulovammaisille asia ei ole yhtä yksinkertaista. Täytyy tietysti muistaa, että sekin riippuu henkilön kuulon tasosta. Hyvin lievästi kuulovammainen varmasti kuulee kaupoissa joulun alla soivat joululaulut tai vaateliikkeessä taustalla pyörivän nuorisomusiikin. Täysin kuulonsa menettänyt henkilö puolestaan ei tämän kaltaisia huomaamattomia ärsykeitä saa. Myös kuulovammaisilla musiikki on osa kulttuuria, mutta se ei välttämättä ole yhtä vahvana tai suuressa painoarvossa kuin kuulevilla. Viittomakielisille viitotut laulut ovat toki hyvin tärkeitä. Heillä on esimerkiksi viittomakuoroja sekä julki-suuttakin saavuttanut rap-artisti Signmark.

Kuitenkin kuulovammaisillekin musiikki voi olla hyvin tärkeä osa heidän elämänsä. Esimerkiksi aikuisena kuulonsa menettänyt voi todella kaivata musiikkia, jos hän tuntee menettäneensä osan elämästään. Myös kuulovammaiset lapset, joilla on kuulonjäänteitä tai jotka käyttävät jotain kuulonapuvälinettä, voivat kokea musiikin mielenkiintoiseksi ja tärkeäksi samalla lailla kuin kuulevatkin. Yhtälailta sekä kuuleva että kuulovammainen lapsi tai nuori voi haluta elää esimerkiksi tunteitaan musiikin kautta ja rentoutua sen avulla.

Kun toteutetaan kuulovammaisille lapsille musiikkitapahtumaa, voitaisiin hyödyntää visuaalista, kinesteettistä, taktiilista, auditiivista ja tasapainoaistimusta. Esimerkiksi vibraatioalustaa, induktiota, ja erilaisia visuaalisia tapoja. Kuulovammaiset lapset voivat saada musiikkikokemuksia myös taktiilisti, esimerkiksi erilaisilta pinnoilta kuten lattiasta. Musiikkia voi sisäistää myös kokemuksen kautta, esimerkiksi tanssiessaan tai instrumenttia soittaessaan. Näitä menetelmiä voisi hyödyntää esimerkiksi silloin, kun halutaan tehdä konsertti saavutettavaksi myös kuulovammaisille. Näiden menetelmien avulla saataisiin kuulovammaisille tarjottua kokonaisvaltainen musiikkielämys. Kun kuulovammaisille lap-

sille sopivaa musiikkitarjontaa olisi paremmin, kasvaisi kulutus varmasti entisestään.

Tutkimuksemme tuloksista voimme vetää muutamia johtopäätöksiä. Kuten työtä aloittaessamme arvelimme, on vanhempien vaikutus lapsen musiikkikäyttämiseen suuri. Vanhemmat vaikuttavat lapsiinsa osittain tiedostaen, mutta myös tiedostamattaan. Vanhempien musiikkittoukset heijastuvat lapseen kulutusmäärästä riippumatta. Vaikutusta on, kuuntelevat vanhemmat musiikkia paljon, vähän tai eivät lainkaan.

Yksi tekemistämme johtopäätöksistä on myös se, että kuulovammaiset ovat musiikinkuluttajia siinä missä kuka tahansa muukin. He kokevat musiikin tärkeäksi ja haluavat yhteisiä musiikkiin liittyviä kokemuksia. Kyselymme ristiriitaisesta tuloksesta huolimatta uskomme, että mitä enemmän olisi tarjontaa, sitä suurempaa olisi myös kysyntä.

Tarjonnan tulisi olla kuulovammaisille sopivaa, heidän lähtökohdistaan tehtyä. Jatkossa voitaisiinkin toteuttaa kuulovammaisille täysin esteetön musiikkitapahtuma käyttäen hyväksi esittämiämme mahdollisuuksia visuaalisuudesta sekä värähtelyistä ynnä muusta. Jatkotutkimuksena voitaisiin selvittää, kuinka paljon kysyntää tällaiselle olisi ja koetaanko vaihtoehto hyväksi sekä kuulovammaisille sopivaksi. Yhtenä vaihtoehtona voisi tehdä valmismateriaalia lapsille, esimerkiksi musiikki-DVD, joka sisältäisi viitottua materiaalia. Tämän voisi tehdä yhteistyössä jonkin kuulovammaisten lasten järjestön kanssa, jolloin heidän tarpeensa tulisi kuulluksi ja toteutettua. Toinen vaihtoehto olisi kääntää lastenlevy, joka voitaisiin tehdä yhteistyössä kyseisen yrityksen kanssa. Lisäksi voisi tutkia, lisääisivätkö nämä musiikin kulutusta.

Työstämme voivat hyötyä sekä musiikintuottajat että kuulovammaisten lasten järjestöt. Toivomme työmme kautta musiikintuottajien huomioivan kuulovammaisetkin lapset musiikin kuluttajina, eikä ohittavan näin suurta musiikista kiinnostunutta ryhmää. Toivomme heidän huomaavan tarpeen kuulovammaisille lapsille sopivasta musiikkimateriaalista. Olisi hienoa, jos myöhemmin musiikin-

tuottajat ja kuulovammaisten lasten järjestöt voisivat tehdä yhteistyötä tuottaessaan kuulovammaisten lasten tarpeet huomioivaa musiikkia. Esimerkiksi erilaisia materiaaleja ja tapahtumia, joissa perheet voivat yhdessä nauttia musiikista.

Työmme on suunnattu myös tulkeille ja tulkkiopiskelijoille. Työmme kautta toivomme heidän entistä enemmän tiedostavan, että kuulovammaiset ovat se kohderyhmä, jotka musiikkia haluavat. Kun tulkkaustilanteessa tulee vastaan laulu tai muuten musiikkia, ei tälle kohderyhmälle luultavasti riitä vain tieto, että nyt on kyseessä laulu. Myöskään tulkin vartalon keinutus musiikin rytmin ja sävelen kuvaamiseksi ei riitä. Kuulovammaiset luultavasti haluavat kunnan tulkkausten ja mielikuvan musiikista. Päätelemme näin, koska kuulovammaisilla on mahdollisesti vielä kuulonjäänteitä ja he ovat ehkä joskus musiikkia pystyneet kuulemaan. He varmasti haluaisivat saada kokemuksen musiikista kahden toisiaan tukevan aistikanavan kautta, jolloin tulkkauksen olisi oltava täsmällistä ja kattavaa.

Kuulovammaiset ovat suuri tulkkausta käyttävä ryhmä. Heistä nykyisin sisäkorvaistutetta käyttävät lapset ovat kasvava osa tulkin asiakaskuntaa. Heille musiikki voi olla tärkeää. Teemme nämä johtopäätökset kyselystä saamiemme tulosten pohjalta, joiden mukaan musiikista ollaan varsin kiinnostuneita. Tulevaisuudessa musiikin tulkkaus onkin mahdollisesti suuremmassa osassa tulkin työssä kuin nyt.

LÄHTEET

Painetut lähteet

Haapala, Laura 2009. Mukulat rokkaavat. *Rytmi* 6, 42–46.

Hirsjärvi, Sinikka 2009a. Metodologiset ja teoreettiset lähtökohdat. Teoksessa Sinikka Hirsjärvi, Pirkko Remes & Paula Sajavaara. *Tutki ja kirjoita*, 15. painos. Helsinki: Tammi. 136–166.

Hirsjärvi, Sinikka 2009b. Tutkimustyytit ja aineistonkeruun perusmenetelmät. Teoksessa Sinikka Hirsjärvi, Pirkko Remes & Paula Sajavaara. *Tutki ja kirjoita*, 15. painos. Helsinki: Tammi. 191–220.

Hynynen, Heidi; Pyörre, Susanna & Roslöf, Raija 2003. *Elämä käsillä*. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.

Ingo, Rune 1990. *Lähtökielestä kohdekieleen. Johdatus käännytieteeseen*. Juva: WSOY.

Laurén, Sirpa 2006. *Käden käännteessä 2006. Kielen sisäinen tulkkaus*. Teoksessa Niina Hytönen & Terhi Rissanen (toim.) *Kädenkäännteessä – viittomakielen kääntämisen ja tulkkauksen teoriaa sekä käytäntöä*. Helsinki: Finn Lectura, 199–226.

Malm, Anja & Östman, Jan-Ola 2000. Viittomakieliset ja heidän kielensä. Teoksessa Anja Malm (toim.) *Viittomakieliset Suomessa*. Pieksämäki: Finn Lectura, 9–32.

Mikkonen, Pirkko 2002. Viittomakielentulkki lasten vuorovaikutustilanteissa. Teoksessa Marjatta Takala & Elina Lehtomäki (toim.) *Kieli, kuulo ja*

oppiminen – kuurojen ja huonokuuloisten lasten opetus. Helsinki: Finn Lectura, 233–243.

Paunu, Juha 1987. Viito elävästi 1. 3. Painos. Helsinki: Kuurojen Liitto ry.

Rantala, Outi 2001. Kuurojen musiikkikasvatus integroidussa ammatillisessa koulutuksessa Suomessa – toteutuminen ja menetelmät. Turun Taideakatemia. Opinnäytetyö.

Rissanen, Terhi 1985. Viittomakielen perusrakenne. Helsingin yliopiston yleisen kielitieteen laitoksen julkaisuja No. 12. Helsinki: Yliopistopaino.

Roslöf, Raija & Veitonen, Ulla 2006. Käden käänteessä 2006. Tavoitteena toimivat tulkkauskäytännöt. Teoksessa Niina Hytönen & Terhi Rissanen (toim.) Kädenkäänteessä – viittomakielen kääntämisen ja tulkkauksen teoriaa sekä käytäntöä. Helsinki: Finn Lectura, 163–180.

Vesin, Mari 2001. Musiikki kahden maailman välissä. Viittomakielisten luokanopettajaopiskelijoiden ajatuksia kuurojen musiikinopetuksesta. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Pro gradu -työ.

Viita, Heli; Huttunen, Kerttu & Sorri, Martti 1998. Korvat ja kuuleminen. Opas kuurosokeiden parissa toimiville. Suomen Kuurosokeat ry:n julkaisuja A2. Helsinki: Suomen Kuurosokeat.

Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Painamattomat lähteet

Emi Music Finland i.a. viitattu 4.11.2009.

<http://www.emi.fi/artistit/353/paukkumaissi>

Esteetön opiskelu i.a. Viitattu 30.3.2010.

http://www.esteetonopiskelu.fi/sivu.php?artikkeli_id=10

Hulkkonen, Jori 2010. Muusikko, Paukkumaissi. Helsinki. Sähköpostiviesti 28.1.2010. Vastaanottaja Anna Piispa.

Kaunisvesi, Matti 2009. Managing director, Sony Music Finland. Espoo. Sähköpostiviesti 17.11.2009. Vastaanottaja Anna Piispa.

Korpela, Riitta 2010. Musiikin varhaiskasvattaja. Porvoo. Sähköpostiviesti 4.4.2010. Vastaanottaja Anna Piispa.

Kuuloliitto ry 2009a. Koulussa on kuulovammainen oppilas -opas. Viitattu 12.3.2010.

http://www.kuuloliitto.fi/fin/kuuloliitto/materiaalipankki/esitteet_ja_oppaat/

Kuuloliitto ry 2009b. Huonokuuloinen opiskelija peruskoulun jälkeisissä opinnoissa -opas. viitattu 12.3.2010.

http://www.kuuloliitto.fi/fin/kuuloliitto/materiaalipankki/esitteet_ja_oppaat/

Kuuloliitto ry 2009c. Viitattu 15.2.2010.

http://www.sisakorvaistute.fi/sivu.php?artikkeli_id=1

Kuuloliitto ry 2009d. Sisäkorvaistute -esite. Viitattu 29.3.2010.

http://www.kuuloliitto.fi/fin/kuuloliitto/materiaalipankki/esitteet_ja_oppaat/

Lillrank, Mats 2010. Muusikko, Fröbelin palikat. Järvenpää. Sähköpostiviesti 6.2.2010. Vastaanottaja Anna Piispa.

Pellekaija Pum 2010. Muusikko. Helsinki. Sähköpostiviesti 22.1.2010. Vastaanottaja Anna Piispa.

Sencity Finland 2010. Viitattu 28.4.2010.
<http://www.campusentertainment.fi/sencity/>

Uro, Jarkko 2008. Lapset musiikin maailmassa. Viitattu 31.3.2010.
<http://www.vau.fi/Teemat/Teemakategoriat/Lapsi-0-1-v/Lapset-musiikin-maailmassa/>

LIITE 1: Tiedote

TIEDOTE 24.8.2009

Paukkumaissi maistuu viitottuna!

Lastenkonsertti tulkataan Helsingin Munkkivuoren ostoskeskuksessa 29.8.2009

Lastenmusiikkiorkesteri Paukkumaissin konsertti tulkataan viittomin Munkkivuoren ostoskeskuksessa **29.8 kello 12.00 ja 14.00**. Tilaisuus liittyy ostoskeskuksen järjestämään Kyläjuhlaan. Tervetuloa!

Tulkkeina Paukkumaissin konserteissa toimivat Diakonia-ammattikorkeakoulun viittomakielen tulkiopiskelijat Saara Kangas, Anna Piispa ja Vivian Westerinen.

Paukkumaissi on Emma-palkittu, seitsenhenkinen lasten reggaeorkesteri. Diakin Turun toimipaikassa koulutetaan viittomakielen tulkkeja (AMK).

Lisätietoja tilaisuudesta: www.munkkivuori.com.

www.turku.diak.fi

LIITE 2: Laulujen lyriikat ja glossit

Paukkumaissi

Koirat ne haukkuu, haukkuu vaan,
koirat ne haukkuu vaan.
Mut maissi se paukkuu, paukkuu vaan,
kun sen laittaa kattilaan.

Meil on popkornitorni,
yhtä iso kuin sun pikkusormi.
Meil on popkornitorni,
ja siellä rummut, basso, kitara ja torvi.
Ja kun se soi mä laitan sormet korviin.

Aurinko paistaa, paistaa vaan,
aurinko paistaa vaan.
Mut kun maissia paistaa, paistaa vaan,
niin se alkaakin paukkumaan.

Meil on popkornitorni,
yhtä iso kuin sun pikkusormi.
Meil on popkornitorni,
ja siellä rummut, basso, kitara ja torvi.
Ja kun se soi mä laitan sormet korviin.

Lapset hyppii, pomppii vaan,
liikuttaa jalkojaan.
Mut kun maissi se hyppii, pomppii vaan,
niin se heiluttaa kattilaa.

Meil on popkornitorni,
yhtä iso kuin sun pikkusormi.
Meil on popkornitorni,
ja siellä rummut, basso, kitara ja torvi.

Paukkumaissin glossit

KOIRA HAUKKUAxx
 KOIRA HAUKKUAxx
 MAISSI PAUKKUUxx
 LAITTA KATTILA (=KATTILAAN)

ME POPKORNI-TORNI (=Torni etusormella)
 SAMA OMA-2 PIKKUSORMI ”Toisen käden koukistetulla L-käsimuodolla mitataan pikkusormea”
 ME POPKORNI-TORNI (=Torni etusormella)

OS-2 RUMMUT BASSO KITARA TORVI/
 OS-2 SOIDA OS-1 ”Laittaa pikkusormet korviin”/
 AURINKO PAISTAAxx
 AURINKO PAISTAAxx
 MAISSI PAISTAAxx (=Yksikäätinen, Oik. käsi orientaatio ylös, pieni toisto liike eteen)
 ALKAA PAUKKUA (=PAUKKUMAAN)/

ME POPKORNI-TORNI (=Torni etusormella)
 SAMA OMA-2 PIKKUSORMI ”Toisen käden koukistetulla L-käsimuodolla mitataan pikkusormea”
 ME POPKORNI-TORNI (=Torni etusormella)

OS-2 RUMMUT BASSO KITARA TORVI/
 OS-2 SOIDA OS-1 ”Laittaa pikkusormet korviin”/
 AURINKO PAISTAAxx
 AURINKO PAISTAAxx
 MAISSI PAISTAAxx (=Yksikäätinen, Oik. käsi orientaatio ylös, pieni toisto liike eteen)
 ALKAA PAUKKUA (=PAUKKUMAAN)/

LAPSIxx HYPPIÄ (=Kämmenen päällä) POMPPIA (=Hyppiä molemmin käsin)
 Molemmilla käsillä liikuttaa jalkojaan, lisäksi kaareva liike puolelta toiselle/
 MAISSI HYPPIÄ-POMPPIA (=PAUKKUA)
 HEILUTTAA (=Pidetään kiinni kattilan kyljistä ja heilutetaan) KATTILA/

ME POPKORNI-TORNI (=Torni etusormella)
 SAMA OMA-2 PIKKUSORMI ”Toisen käden koukistetulla L-käsimuodolla mitataan pikkusormea”
 ME POPKORNI-TORNI (=Torni etusormella)
 OS-2 RUMMUT BASSO KITARA TORVI/

Merirosvolaulu

Huh hah hei! Priiii!

Nyt musta lippu liehumaan.
Ja rosvosoppa kiehumaan.
Tai ruvetaan riehumaan.
Huh hah hei!

Tuu mukaan, tuu mukaan!
Jos oot iso, paha ja ruma.

Nyt musta lippu liehumaan,
hulabaaloobaa lai,
hulabaaloobaa laipa lai,
jää kauas ranta synnyinmaan,
hulabaaloobaa lai.

On laiva niin kuin tuulispää,
hulabaaloobaa lai,
hulaabaaloobaa laipa lai,
ja kauppalaivat kiinni jää,
hulabaaloobaa lai.

Ja kulta-aarre ryöstetään,
hulabaaloobaa lai,
hulaabaaloobaa laipa lai,
ja palmun alle kätketään,
hulabaaloobaa lai.

Huh hah hei!

Nyt musta lippu liehumaan,
hulabaaloobaa lai,
hulabaaloobaa laipa lai,
jää kauas ranta synnyinmaan,
hulabaaloobaa lai.

Ja saaren kartta piirretään,
hulabaaloobaa lai,
hulabaaloobaa laipa lai,
ja siihen rasti merkitään,
hulabaaloobaa lai.

Siis musta lippu liehumaan,
hulabaaloobaa lai,
hulabaaloobaa laipa lai,
ei kotiin tulla milloinkaan,
hulabaaloobaa lai.
Huh hah hei!

Merirosvolaulun glossit

HUH HAH HEI (=MERIROSVO HEILAUTUS OIK. KÄDELLÄ KÄSI NYRKISSÄ)/
PRII (=PUHALTAA PILLIIN)

NYT MUSTA LIPPU (=neutraalitulassa) LIEHUA-1y (=neutraalitulassa)
ROSVO-SOPPA (=SEKOITTAÄ MOLEMMIN KÄSIN SUURTA KATTILAA)
TAI ALKAA RIEHUMAAN (=LYÖDÄ NYRKILLÄ TOISEEN KÄMMENEEN)
HUH HAH HEI (=MERIROSVO HEILAUTUS OIK. KÄDELLÄ KÄSI NYRKIS-
SÄ)//

MUKAANxx (KOKO KÄDELLÄ VAS. OIK.) !ISO (=KORKEA) PAHA RUMA!//

NYT MUSTA LIPPU (=neutraalitulassa) LIEHUMAAN-1y (=neutraalitulassa)
HULABAALOOBAA LAI (=LIPPU LIEHUU)/ HULABAALOOBAA LAIPA LAI
(=LIPPU LIEHUU)
JÄÄ KAÜAS RANTA SYNNYIN-MAA (=Viitotaan aktiivisen käden puolelle, siten
että ranta jää viittojen väliin)
HULABAALOOBAA LAI (=LIPPU LIEHUU)/

VEHE TUULI 1-PURJEVEHE-2
HULABAALOOBAA LAI (=LIPPU LIEHUU)/ HULABAALOOBAA LAIPA LAI
(=LIPPU LIEHUU)
KAUPPA-TALOUS-LAIVA OTTAA-KIINNI-5 OTTAA-KIINNI-6 (=Otetaan kiinni
ensin aktiivisen käden puolelta, sitten passiivisen käden puolelta, jolloin viittojat
ottavat kiinni samasta kohdasta)
HULABAALOOBAA LAI (=LIPPU LIEHUU)/

KULTA-AARRE RYÖSTETÄÄN-4 (=Ryöstetään viittojen välistä)
HULABAALOOBAA LAI (=LIPPU LIEHUU)/ HULABAALOOBAA LAIPA LAI
(=LIPPU LIEHUU)

PALMU (= Kuvailaan kuinka yksi palmunlehti on rungossa) ALLE JÄÄDÄ-8
(=KÄTKETÄÄN)
HULABAALOOBAA LAI (=LIPPU LIEHUU)/

HUH HAH HEI (=MERIROSVO HEILAUTUS OIK. KÄDELLÄ KÄSI NYRKIS-
SÄ)//
NYT MUSTA LIPPU (=neutraalitulassa) LIEHUMAAN-1y (=neutraalitulassa)
HULABAALOOBAA LAI (=LIPPU LIEHUU)/ HULABAALOOBAA LAIPA LAI
(=LIPPU LIEHUU)
JÄÄ KAÜAS RANTA SYNNYIN-MAA (=Viitotaan aktiivisen käden puolelle, siten
että ranta jää viittojen väliin)
HULABAALOOBAA LAI (=LIPPU LIEHUU)/

SAARI KARTTA-PAPERI (=KARTAN MUOTO PYSTYSSÄ VIITTOJAN EDES-
SÄ) PIIRTÄÄ (=Pystyssä olevaan karttaan)
HULABAALOOBAA LAI (=LIPPU LIEHUU)/ HULABAALOOBAA LAIPA LAI
(=LIPPU LIEHUU)
RASTI (=Etusormet ristiin kartan päälle) RASTI (=Piirtää paksu rasti karttaan)

HULABAALOOBAA LAI (=LIPPU LIEHUU)/

NYT MUSTA LIPPU (=neutraaltilassa) LIEHUMAAN-1y (=neutraaltilassa)

HULABAALOOBAA LAI (=LIPPU LIEHUU)/ HULABAALOOBAA LAIPA LAI
(=LIPPU LIEHUU)

KOTI TAKAISIN EI-KOSKAAN ki

HULABAALOOBAA LAI (=LIPPU LIEHUU)/

HUH HAH HEI (=MERIROSVO HEILAUTUS OIK. KÄDELLÄ KÄSI NYRKISSÄ)

Kultakalat

Oli sitten pikkuiset kalat tai valtavat valaat,
 kaikki joutuu uimakouluun,
 kaikki joutuu uimakouluun.

Pikkuiset kultakalat lammessa ui,
 pikkuinen kalaäiti huolestui.
 Uikaa, uikaa jos osaatte,
 ja ne uivat ja uivat sen uskotte.

Hop hop dämpä dämpä hop hop hui!
 Hop hop dämpä dämpä hop hop hui!
 Hop hop dämpä dämpä hop hop hui!
 Ja ne uivat ja uivat sen uskotte.

Pikkuiset kultakalat lammessa ui,
 pikkuinen kalaäiti huolestui.
 Uikaa, uikaa jos osaatte,
 ja ne uivat ja uivat sen uskotte.

Hop hop dämpä dämpä hop hop hui!
 Hop hop dämpä dämpä hop hop hui!
 Hop hop dämpä dämpä hop hop hui!
 Ja ne uivat ja uivat sen uskotte.

Ui, ui, ui, ui

Valtava valas valtameressä ui,
 valtava valasäiti huolestui.
 Uikaa, uikaa jos osaatte,
 ja uivat ja uivat sen uskotte.

Hop hop dämpä dämpä hop hop hui!
 Hop hop dämpä dämpä hop hop hui!
 Hop hop dämpä dämpä hop hop hui!
 Ja ne uivat ja uivat sen uskotte.

Hop hop dämpä dämpä hop hop hui!
 Hop hop dämpä dämpä hop hop hui!
 Hop hop dämpä dämpä hop hop hui!
 Ja ne uivat ja uivat sen uskotte.

Hop hop dämpä dämpä hop hop hui!
 Hop hop dämpä dämpä hop hop hui!
 Hop hop dämpä dämpä hop hop hui!
 Ja ne uivat ja uivat ja uivat ja uivat...

Kultakalojen glossit

PIENI (=NÄYTTÄÄ KOKO) KALA/ VALTAVA (=NÄYTTÄÄ KOKO) VALAS
 KAIKKI PAKKO (=SVPK 380) UIMAKOULU/
 KAIKKI PAKKO (=SVPK 380) UIMAKOULU//

PIENI (=NÄYTTÄÄ KOKO) KULTA-KALA LAMPI "UIDA"-pienesti (=KÄDESSÄ
 PIENI VÄRINÄ LIIKE, NIIN KUIN PIENI KALA UI)
 PIENI (=NÄYTTÄÄ KOKO) KALA-ÄITI HUOLESTUA/
 UIDAxx (=MOLEMMIN KÄSIN KÄMMENET YHDESSÄ) JOS OSATA/
 UIDAxx TIETÄÄ//

HOP HOP DÄPÄ DÄPÄ HOP HOP HUIxx (=TAPUTUS REISIINxx, TAPUTUS
 KÄSILLÄxx, TAPUTUS REISIINxx, KÄSIEN HEILAUTUS YLÖS)
 UIDAxx TIETÄÄ//

PIENI (=NÄYTTÄÄ KOKO) KULTA-KALA LAMPI "UIDA"-pienesti (=KÄDESSÄ
 PIENI VÄRINÄ LIIKE, NIIN KUIN PIENI KALA UI)
 PIENI (=NÄYTTÄÄ KOKO) KALA-ÄITI HUOLESTUA/
 UIDAxx (=MOLEMMIN KÄSIN KÄMMENET YHDESSÄ) JOS OSATA/
 UIDAxx TIETÄÄ//

HOP HOP DÄPÄ DÄPÄ HOP HOP HUIxx (=TAPUTUS REISIINxx, TAPUTUS
 KÄSILLÄxx, TAPUTUS REISIINxx, KÄSIEN HEILAUTUS YLÖS)
 UIDAxx TIETÄÄ//

VALTAVA (=NÄYTTÄÄ KOKO) VALAS MERESSÄ UI (=koko kädellä, orientaatio
 alas, kuin aaltoja) suuresti
VALTAVA VALAS-ÄITI HUOLESTUI suuresti
 UIDA (=Kuten ihminen) UIDA (=koko kädellä, orientaatio alas, kuin aaltoja) JOS
 OSATA/
 UIDA (=Kuten ihminen) UIDA (=koko kädellä, orientaatio alas, kuin aaltoja)
 TIETÄÄ//

HOP HOP DÄPÄ DÄPÄ HOP HOP HUIxx (=TAPUTUS REISIINxx, TAPUTUS
 KÄSILLÄxx, TAPUTUS REISIINxx, KÄSIEN HEILAUTUS YLÖS)// UIDAxx TIE-
 TÄÄ//

Ei nukuta

(kuorsausta)

hei hei herää
ai meneeks tää näin?

hei hei hei
nyt ei ei mennä nukkumaan
no mitä tehdää? (mies)

- sika pestäis
- mikä sika?
- maasika
- mikä maa?
- perunamaa

hei hei hei
nyt ei ei mennä nukkumaan
no mitä tehdää?

- sika pestää
- mikä sika?
- maasika
- mikä maa?
- perunamaa

tuu mukaan kun on mukavaa
sekaan vaan tää ei oo sekavaa
naura vaan, ei tää oo vakavaa
laula mukana jos laulattaa

veljet ja siskot mukaan sä kisko
ja voidaan alkaa ikioma disko
mä oon paita sä oot peppu
eli takalisto
pallossa pitää olla molemmat puoliskot
että se pomppii kun/kuin paukkumaissi pomppii
pomppii ja pomppii et siitä saa koppii
ni yritähän uudestaan kunnes menee nappiin
ja sä voit laittaa sen napin sun takkiin

hei hei hei
nyt ei ei mennä nukkumaan
no mitä tehdää?

- sika pestää
- mikä sika?
- maasika
- mikä maa?
- perunamaa

hei hei hei
nyt ei ei mennä nukkumaan
no mitä tehdää?
- sika pestää
- mikä sika?
- maasika
- mikä maa?
- perunamaa

tässä tulee sellainen heppu
jolla on keinuva peppu
ja hassusti kallellaan hattu hattu
ja lauluista painava reppu

ja mulla on sellanen missä on kuusi kieltä
ja satula, mut se ei oo hevonen eikä osaa puhua
sillä voi soitella kauniita lauluja mikä se voi olla
osaatko arvata?'

siin on 6 kieltä ja satula
mut se ei oo hevonen
eikä osaa puhua puhua puhua
mikä se voi olla?

se on kitara

hei hei hei
nyt ei ei mennä nukkumaan
no mitä tehdää?
- sika pestää
- mikä sika?
- maasika
- mikä maa?
- perunamaa

hei hei hei
nyt ei ei mennä nukkumaan
no mitä tehdää?
- sika pestää
- mikä sika?
- maasika
- mikä maa?
- perunamaa

tuu mukaan kun on mukavaa
sekaan vaan tää ei oo sekavaa
naura vaan, ei tää oo vakavaa
laula mukana jos laulattaa

laula vaan, laula vaan, laula mukana jos laulattaa
naura vaan, naura vaan, naura vaan jos naurattaa
heiluta vaan, heiluta vaan, heiluta mukana jos heilututtaa
soita vaan, soita vaan, soita mukana jos soitattuttaa
pompi vaan, pompi vaan, pompi mukana jos mompittuttaa
taputa vaan, taputa vaan, taputa mukana jos tapututtaa

taputa taputa

Ei nukuta -glossit

TÖNIÄ

Ai tää ALKAA?

HUOMAUTTAA xxx

NYT ÄLÄxx MENNÄ-NUKKUMAAN.

- MITÄ (= kädet levällään) TEHDÄ?
- SIKA PESTÄ
- MIKÄ (= kädet levällään) SIKA?
- MAA-SIKA
- MIKÄ (= kädet levällään) MAA?
- PERUNA – ”ALUE”-iso

HUOMAUTTAA xxx

NYT ÄLÄxx MENNÄ-NUKKUMAAN.

- MITÄ (= kädet levällään) TEHDÄ ?
- SIKA PESTÄ
- MIKÄ (= kädet levällään) SIKA ?
- MAA-SIKA
- MIKÄ (= kädet levällään) MAA ?
- PERUNA – ”ALUE”-iso

MUKAAN (=kutsua suuresti koko kädellä) MUKAVAA

MUKAAN (=kutsua suuresti koko kädellä) EI SEKAVAA ki

NAURA EI VAKAVAA ki

LAULAA YHDESSÄ JOS LAULAA (=LAULATTA)

VELJET SISKOT KISKOJA (=vastaanotto)

VOIDA ALKAA DISKO

OS-1 PAITA OS-2 PEPPU

”osoittaa omaa peppua”

PALLO PITÄÄ MOLEMMAT-PUOLISKOT (=oik. C-käsimuoto vas. C-käsimuoto, yhdistyvät palloksi)

POMPPIA(=PALLO POMPPII) PAUKKUMAISSI POMPPIA (=IHMINEN POMPPII)

POMPPIAxx EI KOPPIA ki (=vastaanotto)

YRITTÄÄ UUDESTAAN ONNISTUA

”Poimia nappi ja laittaa rinnan päällä kiinni takkiin”

HUOMAUTTAA xxx

NYT ÄLÄxx MENNÄ-NUKKUMAAN.

- MITÄ (= kädet levällään) TEHDÄ?
- SIKA PESTÄ
- MIKÄ (= kädet levällään) SIKA?
- MAA-SIKA
- MIKÄ (= kädet levällään) MAA?
- PERUNA – ”ALUE”-iso

HUOMAUTTAAxxx

NYT ÄLÄxx MENNÄ-NUKKUMAAN.

- MITÄ (= kädet levällään) TEHDÄ ?
- SIKA PESTÄ
- MIKÄ (= kädet levällään) SIKA ?
- MAA-SIKA
- MIKÄ (= kädet levällään) MAA ?
- PERUNA – ”ALUE”-iso

OS-1 PERSOONA-1

”Keikuttaa peppua puolelta toiselle”

HAUSKA HATTUx (=KALLISTAEN PÄÄTÄ OIK. VAS.)

LAULU PAINAVA (=PAINAA MOLLEMMIN KÄSIN OIK. OLKAPÄÄTÄ ALAS)

REPPU

OMA-1 KUUSI KIELTÄ (=KUVAILLA KITARAN KIELIÄ VETÄEN VIIVOJA)

SATULA (=MÄKI) RATSASTAA

EI HEVONEN EI OSAA PUHUA ki

VOIDA SOITTAÄ (=MUSIIKKI) KAUNIS LAULUxx MIKÄ (= kädet levällään)

ARVATA?

OMA-1 KUUSI KIELTÄ (=KUVAILLA KITARAN KIELIÄ VETÄEN VIIVOJA)

SATULA (=MÄKI) RATSASTAA

EI HEVONEN EI OSAA PUHUA ki

MIKÄ (= kädet levällään) ARVATA?

KITARA

HUOMAUTTAA xxx

NYT ÄLÄxx MENNÄ-NUKKUMAAN.

- MITÄ (= kädet levällään) TEHDÄ?
- SIKA PESTÄ
- MIKÄ (= kädet levällään) SIKA?
- MAA-SIKA
- MIKÄ (= kädet levällään) MAA?
- PERUNA – ”ALUE”-iso

HUOMAUTTAA xxx

NYT ÄLÄxx MENNÄ-NUKKUMAAN.

- MITÄ (= kädet levällään) TEHDÄ ?
- SIKA PESTÄ
- MIKÄ (= kädet levällään) SIKA ?
- MAA-SIKA
- MIKÄ (= kädet levällään) MAA ?
- PERUNA – ”ALUE”-iso

MUKAAN (=kutsua suuresti koko kädellä) MUKAVAA

MUKAAN (=kutsua suuresti koko kädellä) EI SEKAVAA ki

NAURA EI VAKAVAA ki

LAULAA YHDESSÄ JOS LAULAA (=LAULATTAA)

LAULAxx YHDESSÄ JOS LAULAA (=LAULATTA)
NAURAxx JOS NAURAA (=NAURATTA)
HEILUTAxx YHDESSÄ JOS HEILUTTA (=HEILUTUTTA)
SOITAxxYHDESSÄ JOS SOITTA (=SOITATUTTA)
POMPIAxx YHDESSÄ JOS POMPIA (=POMPITUTTA)
TAPUTAxx YHDESSÄ JOS TAPUTTA (=TAPUTUTTA)

TAPUTAxx

Saunatonnttu

Rantasauna siitä mä laulan, seissyt on järven rannalla kauan
laitoin vaatteet ja laukun naulaan, sitten tartun jo löylykauhaan
Vaikka ulkona myrsky vaan pauhaa, on saunan lauteilla aina niin rauhaisaa
Heitä löyly vielä uudestaan

Ja sitten tuli mulle kuuma kuuma kuuma, hiki hiki hiki, kuuma kuuma kuuma,
hiki hiki hiki, kuuma kuuma kuuma, hiki hiki hiki, kuuma kuuma kuuma

Moni on tässä saunassa käynyt, vuosien varrella löylyä lyönyt
Yhtä kauan on työtänsä tehnyt, tonttunjoukko vaan harva on nähnyt
ukon käppänän pienen ja nokisen, kiukaan takana on pikkuinen koti sen
saunan haltija hieman on totinen se pitää huolen että kaikilla on sopivasti

kuuma kuuma kuuma, hiki hiki hiki, kuuma kuuma kuuma, hiki hiki hiki,
kuuma kuuma kuuma, hiki hiki hiki, kuuma kuuma kuuma

Ei tonttua milloinkaan saa suututtaa
ei saa huutaa soittaa suutaan
tai tonttu pois muuttaa

Terve löyly terve lämmin
lautehille miekin rämmin

Terve löyly terve lämmin
lautehille miekin rämmin

Terve löyly terve lämmin
lautehille miekin rämmin

Terve löyly terve lämmin
lautehille miekin rämmin

Saunatontun glossit

RANTA-SAUNA OS-4 OS-1 LAULAA
MÖKKI-4 JÄRVI-RANTA KAUAN/

ULKONA MYRSKY/ SAUNA-ISTUA (=LAUTEILLA) AINA RAUHALLISTA/
"Heittää löylyä" UUDESTAAN

OS-1 KUUMAxX HIKIxxx

MONTA OS-1 SAUNASSA TÄHÄN ASTI (=VUOSIEN VARRELLA) "heittää löylyä"/

KAUAN TEHDÄ-TYÖTÄ/ TONTTU HARVA NÄHDÄ/ UKKO PIENI
(=KORKEUS) NOKINEN/ KUUMA (=KIUAS) TAKANA PIENI (=KOKO) KOTI/
SAUNA-TONTTU VAKAVA HUOLEHTII KAIKILLA SOPIVASTI

KUUMAxX HIKIxxx

TONTTU EI-KOSKAAN EI-SAA 2-KIUSATA-1 ki
EI-SAA HUUTAA HAUKKUA ki
TONTTU MENNÄ MUUTTAA/

TERVEHDYS "heittää löylyä" TERVEHDYS LÄMMIN
ISTUA (=LAUTEILLE) OS-1 "Rämpiä lauteille jalat vuorotellen"

TERVEHDYS "heittää löylyä" TERVEHDYS LÄMMIN
ISTUA (=LAUTEILLE) OS-1 "Rämpiä lauteille jalat vuorotellen"

TERVEHDYS "heittää löylyä" TERVEHDYS LÄMMIN
ISTUA (=LAUTEILLE) OS-1 "Rämpiä lauteille jalat vuorotellen"

TERVEHDYS "heittää löylyä" TERVEHDYS LÄMMIN
ISTUA (=LAUTEILLE) OS-1 "Rämpiä lauteille jalat vuorotellen"

LIITE 3: Valokuvat

KUVA 1. Ei nukuta

KUVA 2. Kultakalat ui

KUVA 3. Kultakalat

KUVA 4. Siili ja korppi

KUVA 5. Kummainen

LIITE 4: DVD-tallenne

DVD-tallenne on Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun toimipaikan kirjastossa ja tekijöillä.

LIITE 5: Palautekysely

**PALAUTEKYSELY TULKATUSTA PAUKKUMAISIN
KONSERTISTA 29.8.2009**Diakonia-ammattikorkeakoulun viittomakielen tulkkioipis-
lijat

1. IKÄ _____

2. SUKUPUOLI NAINEN MIES3. OLEN KUULEVA HUONOKUULOINEN KUURO
 IMPLANTOITU

4. KENEN KANSSA OLIT KONSERTISSA?

 HÄN ON KUULEVA HUONOKUULOINEN KUURO
 IMPLANTOITU
5. KÄYTÄMME VIITTOMIA VIITOTTUA PUHETTA VIITTOMAKIELTÄ
 MUU, MITÄ: _____6. JOS TULKATUJA TAPAHTUMIA OLISI ENEMMÄN, OSALLISTUISITTEKO NII-
HIN? KYLLÄ EI

7. MILLAISILLE TULKATUILLE TAPAHTUMILLE OLISI TARVETTA? MIKSI?

---

8. MIELIPITEESI TULKKAUKSESTA JA TULKEISTA:

Sukunimi:

Postiosoite:

Sähköpostiosoite:

Käytämme yhteystietoja vain arvontaan.

LIITE 6: Kuulovammaiset lapset musiikin kuluttajina -kysely

Kuulovammaiset lapset musiikin kuluttajina

Hei,

Olemme kolme viittomakielen tulkkioiskelijaa Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun toimipaikasta. Teemme opinnäytetyötä aiheesta Kuulovammaiset lapset musiikin kuluttajina.

Työssämme tutkimme, millaisia musiikin kuluttajia kuulovammaiset lapset ovat sekä mikä on vanhempien vaikutus lastensa musiikkittomuksiin. Tarkoituksenamme on myös verrata kuulevien ja kuulovammaisten lasten musiikinkulutuksen eroja ja yhtäläisyyksiä.

Näkökulmana kuulovammaiset lapset musiikin kuluttajina on aivan uusi tutkimuskohde, ja viittomakielialalla työmme onkin ensimmäinen laatuaan. Koska työmme aihepiiriä ei ole lainkaan tutkittu, vastauksenne ovat erityisen tärkeitä.

Kysely sulkeutuu 31.1.2010

Kiitos vastauksistanne!

Terveisin Anna Piispa, Saara Kangas ja Vivian Westerinen

Aloita kysely painamalla "Seuraava →" painiketta

Kuulovammaiset lapset musiikin kuluttajina

VANHEMMAN HENKILÖTIEDOT

Olen

äiti isä

Ikä

- alle 20
 20-25
 26-30
 31-35
 36-40
 41-45
 46-50
 51-55
 56-60
 yli 60

Olen

kuuleva huonokuuloinen kuuro

Asun

- haja-asutusalueella
 taajamassa

LAPSEN/LASTEN HENKILÖTIEDOT

Kuinka monta kuulovammaista lasta perheessänne on?

- 1
 2
 3
 4
 5
 yli 5

Onko perheessänne myös kuulevia lapsia?

- kyllä
 ei

Kuulovammaisen lapsen/lasten tiedot

Sukupuoli

	tyttö	poika
Lapsi 1	☐	☐
Lapsi 2	☐	☐
Lapsi 3	☐	☐
Lapsi 4	☐	☐
Lapsi 5	☐	☐

Ikä

	0-2	3-5	6-8	9-11	12 tai yli
Lapsi 1	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi 2	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi 3	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi 4	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi 5	☐	☐	☐	☐	☐

Lapseni on

	huonokuuloinen	kuuro
Lapsi 1	☐	☐
Lapsi 2	☐	☐
Lapsi 3	☐	☐
Lapsi 4	☐	☐
Lapsi 5	☐	☐

Lapseni käyttää

	kuulolaitetta	sisäkorvaistutetta	ei kumpaakaan
Lapsi 1	☐	☐	☐
Lapsi 2	☐	☐	☐
Lapsi 3	☐	☐	☐
Lapsi 4	☐	☐	☐
Lapsi 5	☐	☐	☐

MUSIIKKI VANHEMMAN ELÄMÄSSÄ**Musiikin rooli elämässä**

- käytän työssäni (esimerkiksi koulussa)
- ammatti
- kulutan
- harrastan
- muu, mikä?

Kuinka tärkeää musiikki on elämässäsi asteikolla 1-6?

- 1 hyvin tärkeää
- 2 tärkeää
- 3 melko tärkeää
- 4 vähän tärkeää
- 5 hyvin vähän tärkeää
- 6 ei lainkaan tärkeää

Löytyykö kodistanne musiikki-instrumentteja? (esimerkiksi piano, rummut, kitara)

- kyllä, mitä?
- ei

Jos lapsi on kiinnostunut, olisitko valmis hankkimaan hänelle musiikki-instrumentin?

- kyllä
- ei

MUSIIKINKULUTTAMINEN**Kuinka paljon perheessänne kuunnellaan musiikkia asteikolla 1-6?**

- 1 hyvin paljon
- 2 paljon
- 3 melko paljon
- 4 melko vähän
- 5 vähän
- 6 ei lainkaan

Käykö perheenne konserteissa/muissa musiikkitapahtumissa?

- kyllä, miksi käytte?
- ei, miksi ette käy?

Kävisittekö, jos tarjolla olisi enemmän tulkattuja musiikkitapahtumia?

- kyllä
- ehkä
- en
- en osaa sanoa

Millaisille tulkatuille tapahtumille olisi tarvetta?

- lastenteatteri
- lastenkonsertit
- nukketeatteri
- satutunnit
- muu, mikä?

Haluaisitko enemmän musiikkikokemuksia lastesi kanssa?

- kyllä, miksi?
- en, miksi?

MUSIIKKI LAPSEN ELÄMÄSSÄ

Osallistuuko lapsenne koulun musiikkitunneille?

- kyllä, miksi ja miten?
- ei, miksi?

Onko lapsenne kiinnostunut musiikista?

- kyllä, miksi?
- ei, miksi?

Soittaako lapsenne jotain musiikki-instrumenttia?

- kyllä, mitä?
- ei

Harrastaako lapsenne musiikkia?

- musiikkileikkikoulu
- soitto-/laulutunnit
- muu, mikä?
- ei

PERHE JA MUSIIKKI

Miten koet omien musiikkitottumustesi vaikuttavan lapseesi?

Vaikuttavatko kuulevat sisarukset perheen musiikkitottumuksiin, millä tavalla?

Koetko tärkeäksi, että voisitte nauttia lastesi kanssa yhteisistä musiikkielämyksistä, millä tavalla?

Kiitos vastauksistasi

- Haluan lähettää vastaukset

<-- Edellinen

Lähetä

